

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN YÜRÜTTÜĞÜ
OKUL SPORLARI FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ:
BOLU ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
İbrahim Emre AYDEMİR

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Selami ÖZSOY

BOLU-2014

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ibrahim Emre Aydemir'e ait "*Spor Genel Müdürlüğü'nün Yürüttüğü Okul Sporları Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi: Bolu Örneği*" adlı çalışma, jürimiz tarafından Spor Yöneticiliği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

21/05/2014

Akademik Unvan, Ad ve Soyad

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Selami ÖZSOY

Üye : Doç. Dr. Nevzat MİRZEOĞLU

Üye : Yrd. Doç. Dr. Müberra ÇELEBİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Erol ÖZTÜRK

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ETİK KURALLARA UYULDUĞUNA İLİŐKİN METİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, “Spor Genel Müdürlüğü’nün yürüttüğü okul sporları faaliyetlerinin değerlendirilmesi: Bolu örneği” başlıklı çalışmanın yazılmasında, bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim. 21/05/2014

İbrahim Emre AYDEMİR

ABSTRACT
DIRECTORATE GENERAL SPORTS ACTIVITIES ENGAGED IN THE
EVALUATION OF SCHOOL SPORTS: THE EXAMPLE OF BOLU

İbrahim Emre AYDEMİR

Master Thesis

Department of Sports Management

Thesis Supervisor: Asst. Prof. Dr. Selami ÖZSOY

May-2014, xv + 85 Pages

In this study, organized by the General Directorate of Sports in school sports activities, physical education teachers who participated in the organization of the problems encountered were examined. Qualitative research techniques, interviewing techniques, both individually, as well as focus group data is gathered using an interview format. 2010-2011 academic year organized school sports on the activities of Bolu Youth Services and Sports Provincial Director call, Bolu province in the 2010-2011 academic year the school sports participating in the activities, but also sports organization in the different positions of the 7 physical education teacher focus group interview was conducted. The study, published in 2014, due to the 2013-2014 academic year, the school organized sports activity in Bolu on, re-negotiations with two physical education teachers, the study has been provided to date. Talks interview form as a means of data collection, with the permission of the participants voice recorder and video recorder devices are used. The data obtained in the field of sport management researchers and experts, academics examined by two different coded. Similar or related data with each other, combining the results of 5 major topics (educational systems, planning, systems change, communication and perception of differences) was evaluated. As a result, problems that arise in the study; The education system planning, system changes, were discussed under the headings of communication and perception differences. Education in the education system during the period 2010-2011, 6, 7, 8, all

students of class for high school exams giriYork, the 2013-2014 period only 8th graders entering this examination, it was observed that a positive impact on school sport activities. School sports organization began to be organized by the Ministry of Youth and Sports of the 2010-2011 academic year, when it comes to the period of 2013-2014; Bolu Provincial Directorate of Youth Services and Sports, the creation of a unit dealing with school sports and more structured organization through this unit, which provided easier communication has emerged. By the Ministry of Education, sports clubs abolition of regulations in schools, in the economic sense cause was found to be experiencing difficulties. This shortage of school supplies for the schools participating in sports activities, the inability to access to the competition area for the economic losses brought about such problems were seen. School sports activities organized as part of different branches of the organization, name rights pazarlanarak economic income can be achieved and will be legislation on this income participants distributed to schools, or that the material be administered as the proposed solution is presented. Located in the organization of school sports; physical education teachers and school administrators, and participation in activities provided for each different branch, a reward system that will reflect positively on personal rights can be arranged.

Key words: Sport, Sports of School, General Directorate of Youth and Sport, physical education teacher, educational system.

ÖZET

SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN YÜRÜTTÜĞÜ OKUL SPORLARI FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BOLU ÖRNEĞİ

İbrahim Emre AYDEMİR

Yüksek Lisans Tezi

Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Selami ÖZSOY

Mayıs-2014, xv + 85 Sayfa

Bu çalışmada, Spor Genel Müdürlüğü tarafından organize edilen okul sporları faaliyetlerinde, organizasyona katılan beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar incelemiştir. Nitel araştırma tekniklerinden, görüşme yöntemi, hem bireysel, hem de odak grup görüşme formatında kullanılarak verilere ulaşılmıştır. 2010-2011 eğitim öğretim döneminde düzenlenen okul sporları faaliyetleri hakkında Bolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğüyle görüşme, Bolu ilindeki 2010-2011 eğitim öğretim dönemi okul sporları faaliyetlerine katılan, aynı zamanda spor organizasyonunun içinde farklı görevlerde bulunan 7 beden eğitimi öğretmeniyle odak grup görüşmesi yapılmıştır. Ayrıca, 2013-2014 eğitim öğretim döneminde Bolu ilinde düzenlenen okul sporları faaliyetleriyle ilgili, 2 beden eğitimi öğretmeniyle yeniden görüşme yapılarak, çalışmanın güncelliği sağlanmıştır. Görüşmelerde veri toplama aracı olarak görüşme formu, katılımcıların izinleriyle ses kayıt cihazı ve görüntü kaydedici cihaz kullanılmıştır. Elde edilen veriler araştırmacı ve spor yöneticiliği alanında uzman, farklı 2 akademisyen tarafından incelenerek kodlanmıştır. Birbiriyle benzer ya da ilişkili veriler bir araya getirilerek, sonuçlar 5 ana başlık (eğitim sistemi, planlama, sistem değişikliği, iletişim ve algı farklılığı) altında değerlendirilmiştir. Sonuç olarak çalışmada ortaya çıkan sorunlar; eğitim sistemi, planlama, sistem değişikliği, iletişim ve algı farklılığı başlıkları altında irdelenmiştir. 2010-2011 eğitim öğretim dönemindeki eğitim

sisteminde, 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin tümü, lise için sınava giriyorken, 2013-2014 döneminde bu sınava sadece 8. sınıf öğrencilerinin girmesinin, okul sporları faaliyetlerine olumlu yansıdığı görülmüştür. Okul sporları organizasyonunun Gençlik ve Spor Bakanlığınca düzenlenmeye başlandığı 2010-2011 eğitim öğretim döneminden, 2013-2014 dönemine gelindiğinde; Bolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğünde, okul sporlarıyla ilgilenen bir birimin oluşturulduğu ve bu birim sayesinde organizasyonun daha planlı, iletişimin daha kolay sağlandığı ortaya çıkmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, spor kulüpleri yönetmeliğinin kaldırılmasının, okullarda ekonomik anlamda sıkıntı yaşanmasına neden olduğu görülmüştür. Bu sıkıntının da okul sporları faaliyetlerine katılan okullar için malzeme alamama, müsabaka alanlarına ulaşım için ekonomik kayıp gibi sorunları beraberinde getirdiği görülmüştür. Okul sporları faaliyetleri kapsamında düzenlenen farklı branşlardaki organizasyonun, isim hakları pazarlanarak ekonomik bir gelirin elde edilebileceği ve yapılacak mevzuat düzenlemeleriyle bu gelirin katılımcı okullara dağıtılabileceği ya da materyal olarak verilebileceği çözüm önerisi olarak sunulmuştur. Okul sporları organizasyonunda yer alan; beden eğitimi öğretmenleri ve okul idarecilerinin, faaliyetlere katılım sağlanan her farklı branş için, özlük haklarına olumlu yansiyacak bir ödül sistemi düzenlenebilir.

Anahtar kelimeler: Spor, Okul sporları, Spor Genel Müdürlüğü, Beden eğitimi öğretmeni, Eğitim sistemi.

ÖN SÖZ

Çalışma konusunu belirlerken, ilk kez düzenlenecek bir organizasyonun değerlendirilmesi ile daha sonraki dönemlere bilgi akışının sağlanması ve organizasyondaki verimliliğin artmasını hedeflemiştim. Uygulamada kolaylıkla yapabildiğim etkinlikleri, kâğıda aktarmanın ne kadar zor olduğunu anladığım bu çalışma sonucunda ortaya çıkan verilerin, benim de bir parçası olduğum kurumum, Spor Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirilmesinin, okul sporları organizasyonunu daha ilerilere götüreceği kanısındayım.

Bu hedefe ulaşabilmek için geçen zaman diliminde insanoğlunun hayatında karşısına çıkabilecek (görev değişikliği, evlilik, ölüm vb.) her türlü olumlu ya da olumsuz etkenler ile karşılaştım. Zor da olsa bu satırları yazabildiğime ve sizlerin de bu satırları okuyabildiğine göre, bu çalışmanın son evresini de tamamlamış bulunmaktayım.

TEŞEKKÜR

Oldukça uzun süren tez çalışması döneminde, beni destekleyerek her zamanda yanımda olan eşim Begüm Aydemir ile bu tez çalışmasının olumlu bir şekilde sonuçlanmasına benden daha çok sevinecek babam Tuncer Aydemir başta olmak üzere; çalışmanın her döneminde yönlendirmeleri ve yardımlarıyla destek sağlayan tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Selami Özsoy'a, odak grup görüşmesinde yaptığı moderatörlük ve diğer dönemlerde gösterdiği samimi, motive edici davranışları ile Yrd. Doç. Dr. Müberra Çelebi'ye, çalışmama görüşmelerin kodlanması aşamasında teknik anlamda destek veren, Yrd. Doç. Dr. Yeşer Eroğlu Eskicioğlu ile Arş. Gör. Dr. Devrim Bulut'a ve çalışmama görüşme aşamasında katkı sağlayan tüm beden eğitimi öğretmenlerine teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT	iv
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	x
TABLOLAR LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR	xv

BÖLÜM I

1. Giriş	1
1.1. Problem	4
1.2. Alt Problemler	4
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Sayıtlar	5
1.6. Sınırlılıklar.....	5
1.7. Tanımlar	6

BÖLÜM II

2. Kuramsal Temeller ve İlgili Araştırmalar	7
2.1. Sporun Tanımı	7
2.2. Tarihte Spor	8
2.2.1. Dünyada spor	8
2.2.2. Osmanlı döneminde spor	9
2.2.3. Cumhuriyet döneminde spor.....	11
2.2.4. Türkiye’de günümüzde okul sporları.....	15
2.3. Okul Sporları İle İlgili Araştırmalar	20

BÖLÜM III

3. Yöntem	25
3.1. Araştırmanın Modeli	25
3.1.1. Araştırmacının rolü	26
3.2. Çalışma Grubu	26
3.3. Veri Toplama Yöntemi.....	27
3.3.1. Odak grup görüşme.....	27
3.3.2. Görüşme.....	28
3.3.3. Verilerin çözümlenmesi.....	28
3.4. Geçerlilik ve Güvenirlilik.....	29

BÖLÜM IV

4. Bulgular ve Yorumlar	31
4.1. Katılımcıların gözüyle okul sporları.....	31
4.2. Katılımcıların 2010-2011 Eğitim Öğretim Döneminde Karşılaştığı Sorunlar	35
4.2.1. Eğitim sistemi	36
4.2.2. Planlama	41
4.2.3. Sistem değişikliği.....	44
4.2.4. İletişim	47
4.2.5. Algı farklılığı	52
4.3. Katılımcıların 2013-2014 Eğitim Öğretim Döneminde Karşılaştığı Sorunlar	54
4.3.1. Eğitim sistemi	56
4.3.2. Planlama	58
4.3.3. Sistem değişikliği.....	60
4.3.4. İletişim	61
4.3.5. Algı farklılığı	63

BÖLÜM V

5. Sonuçlar ve Öneriler	65
5.1. Sonuçlar.....	65
5.1.1. Eğitim sistemi	65

5.1.2. Planlama	67
5.1.3. Sistem değişikliği.....	68
5.1.4. İletişim	69
5.1.5. Algı farklılığı	70
5.2. Öneriler.....	72
5.2.1. Alana yönelik öneriler	72
5.2.2. Araştırmacılara yönelik öneriler	75
KAYNAKLAR	76
EKLER	81
Ek 1: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemi okul sporları faaliyetleriyle ilgili odak grup görüşme formu	82
Ek 2: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemi okul sporları faaliyetleriyle ilgili Bolu gençlik hizmetleri ve spor il müdürüyle yapılan görüşme soruları	83
Ek 3: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi okul sporları faaliyetleriyle ilgili beden eğitimi öğretmenleri ile yapılan görüşme soruları	84
Ek 4: Katılımcı demografik özellik formu	85

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1: Türkiye genelinde okul sporları faaliyetlerine katılan sporcu sayıları	18
Tablo 2.2: Bolu ilinde okul sporları faaliyetlerine katılan sporcu sayıları	19
Tablo 3.1: Görüşme katılımcılarının demografik bilgileri	27
Tablo 4.1: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre okul sporları faaliyetleri kapsamında ortaya çıkan sorunlara yönelik alt tema ve ana temalar	36
Tablo 4.2: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre eğitim sistemi temasına ait kodlama tablosu.....	37
Tablo 4.3: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre planlama temasına ait kodlama tablosu.....	41
Tablo 4.4: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre sistem değişikliği temasına ait kodlama tablosu	44
Tablo 4.5: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre iletişim temasına ait kodlama tablosu	47
Tablo 4.6: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre algı farklılığı temasına ait kodlama tablosu	52
Tablo 4.7: Beden eğitimi öğretmenleriyle 2013-2014 eğitim öğretim dönemiyle ilgili yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin kodlama tablosu.....	55
Tablo 4.8: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili eğitim sistemi temasına ait kodlama tablosu	56
Tablo 4.9: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili planlama temasına ait kodlama tablosu.....	59
Tablo 4.10: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili sistem değişikliği temasına ait kodlama tablosu.....	60
Tablo 4.11: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili iletişim temasına ait kodlama tablosu.....	62
Tablo 4.12: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili algı farklılığı temasına ait kodlama tablosu.....	63

ŞEKİLLER LİSTESİ

- Şekil 4.1:** Katılımcıların okul sporları için yaptıkları kısa tanımlar..... 32
- Şekil 4.2:** Katılımcıların okul sporlarına verdikleri mecazi anlamlar 34

KISALTMALAR

GSGM	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
OBESİD	: Okul içi Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Dairesi Bağkanlığı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
SGM	: Spor Genel Müdürlüğü
YMCA	: Genç Hıristiyanlar Erkek Birliği
TİCİ	: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
YİBO	: Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
İÖÖ	: İlköğretim Okulu
İM	: Bolu Gençlik ve Spor İl Müdürü
M	: Odak Grup Grğmesi Moderatörü
K	: Katılımcı

BÖLÜM I

1. Giriş

İnsanların hareket ihtiyacı, ilk çağlardan bugüne gereksinim duydukları olgular arasında yer almıştır. Zaman içerisinde ihtiyaç duyulan hareketin, belirlenmiş kurallar ile bilinçli bir şekilde yapılması kaçınılmaz bir hal almıştır. Bireyleri fiziksel, duygusal ve toplumsal yönleri ile bir bütün olarak yetiştirmek çağdaş eğitimin temel ilkelerindedir. Çağdaş anlayışa uygun olarak eğitimdeki amacın gerçekleşmesi bireyin zihinsel ve sosyal eğitimi yanında fiziksel eğitimi ile olasıdır.

İnsanlık tarihinin ilk günlerinde spor adıyla yapılmasa da, insanların temel ihtiyaçlarını karşılamak için o dönemde yaptıkları çeşitli hareket ve aktivitelerin, günümüzde spor adıyla, belirlenmiş bazı kurallar çerçevesinde yapıldığını söyleyebiliriz. En temel ihtiyaçları beslenme için; avlanmaları, avlarını yakalayabilmek için koşmaları, suda hareket etmeleri ya da ata binmeleri, avlarını öldürebilmek için de ok, mızrak gibi aletler kullanmaları gerekiyordu. İlk çağlarda bile yapılan bu tür hareketler, sporun, insanın doğasında olduğunu destekler niteliktedir.

Spor, günümüzde farklı alanlar ile etkileşim sağlayarak, her geçen gün ulaştığı kitleyi daha da genişletmektedir. Spor kelimesi ile birlikte anılan spor hekimliği, spor mimarisi, spor teknolojisi, spor pazarlaması, spor hukuku vb. kavramlar sporun farklı alanlarda hayatımızın ne denli içinde olduğunu bir göstergesidir. Sporun ihtiyaç duyduğu her alanda bu gelişim hızla devam edecektir. Bundan sonraki süreçte spora hizmet verecek daha birçok farklı alanın oluşması kaçınılmazdır.

Spor olgusu, birçok kaynakta farklı amaçlar için yapılan fiziksel etkinlikler olarak karşımıza çıksa da, eğitimin bir parçası ya da eğitim için bir araç olarak da

kullanılmaktadır. Hayatının ilk dönemlerinden itibaren bireylere öğretilmek istenilen birçok şey oyun ile verilmektedir. Okul döneminde de devam eden bu sürecin eğitim-öğretimin bir parçası olduğu, okullarda spor aracılığı ile öğrencilere düzen, disiplin, ahlak vb. değerler öğretilmektedir. Bireyin spor kavramı ile erken tanışması, hayatı boyunca devam edecek bir yaşam tarzı içinde sporun da yer almasını sağlayacaktır. Bu sayede spor bilinci taşıyan, yaşamının her döneminde spora vakit ayıran yeni nesiller oluşacaktır.

Türkiye’de bireyin spor ile tanışma süreci, mevcut eğitim sistemi ile okullardaki beden eğitimi derslerinde başlamaktadır. Bazı öğrenciler için dersten öteye geçemeyen bu süreç, bazı öğrenciler için ise başarılı bir spor hayatının başlangıcı olabilir. Fiziksel parametreleri ve yetenekleri ile bazı öğrenciler beden eğitimi öğretmenleri tarafından bu dersler kapsamında fark edilmektedir.

Eğitim-öğretim döneminde spor ile tanışan öğrencilerin, yarışmacı anlamında kendilerini gösterebilecekleri ilk dönem ise okul sporları müsabakalarıdır. Farklı spor dallarında yerelden başlayarak tüm Türkiye’de organize edilen bu faaliyetlerde öğrenciler birbirleri ile yarışmanın dışında, farklı okullardan öğrenciler ile tanışmakta, farklı spor tesisleri görmekte, dolayısıyla sporun sosyal boyutu ile tanışmaktadırlar. Spor; bu süreçte bireyin fiziksel anlamda gelişimine katkı sağlarken, kişilik gelişimine de olumlu katkı yapacaktır.

Dünyada spor alanında başarılı öğrenciler, eğitimleri süresince, eğitim gördükleri kurumlardan ya da vakıf, dernek vb. örgütlerden burs alarak spor yaşantılarını ve eğitim sürecini paralel olarak yürütmektedirler. Amerika Birleşik Devletleri’nde farklı spor dallarında organize edilen “Kolej Ligleri” bu duruma verilebilecek en somut örnektir. Türkiye’de olduğu gibi bazı ülkelerde başarılı sporcular eğitim sürecinde devlet tarafından da desteklenmektedir. Türkiye’deki başarılı sporcuların desteklenmesinin yasal temeli, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 59. Maddesinde yer alan “Devlet başarılı sporcuyu korur” cümlesidir.

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında, eğitim kurumlarında başlayan bu aktiviteler; cimmastik, beden terbiyesi, beden eğitimi, spor eğitimi gibi kavramların adı altında yapılmış, süreç içerisinde de şimdiki adı ile “okul sporları” kavramı ortaya çıkmıştır. Okul sporları faaliyetleri yakın geçmişte, Milli Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatı bünyesinde bulunan, Okul içi Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Dairesi Başkanlığı’nın (OBESİD) faaliyetleri illerde, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Okul içi Beden Eğitimi ve Spor Faaliyetleri Şube Müdürlüğü tarafından yürütülmekte idi.

2010 yılı Eylül ayı içinde, dönemin Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokol ile, 2010-2011 öğretim yılı okul sporları faaliyetleri; illerde, İl Milli Eğitim Müdürlüğü OBESİD Faaliyetleri Şube Müdürlükleri ile Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Spor Şube Müdürlükleri tarafından, koordine bir şekilde yürütülmeye başlandı. Bundan sonraki süreçte de, 14 Eylül 2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan, 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmündeki Kararname ile OBESİD kapatıldı (28054 sayılı Resmi Gazete).

Spor Genel Müdürlüğü, Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı bünyesindeki Okul Sporları Şube Müdürlüğü tarafından Türkiye’de organize edilmeye başlanan okul sporları faaliyetleri için illerde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Spor Şube Müdürlüğü görevlendirildi. Önceki süreçte İl Milli Eğitim Müdürlüğü OBESİD Faaliyetleri Şube Müdürü başkanlığında, belirlenen beden eğitimi öğretmenlerinin katılımıyla oluşturulan “Lig Heyeti” kavramı günümüzde yerini “İl Okul Sporları Organizasyonu Tertip Komitelerine” bıraktı. Bu yeni oluşumda başkan olarak Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü görev yaparken; İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından görevlendirilecek bir Müdür Yardımcısı ya da Şube Müdürü, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Spor Şube Müdürü, Türkiye Okul Sporları Federasyonu İl Temsilcisi, İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından görevlendirilecek bir beden eğitimi öğretmeni, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü’nde görevli bir uzman, sportif eğitim uzmanı ya da şef ile ilgili spor dalının il temsilcisi diğer üyeler olarak yer almaktadır (2010-2011 Öğretim Yılı Yarışma Talimatı).

1.1. Problem

Spor Genel Müdürlüğü tarafından organize edilen “Okul Sporları Faaliyetleri” kapsamında; Bolu ilinde yaşanan sorunlar nelerdir?

1.2. Alt Problemler

Bu araştırmanın problemini çözümlenmek amacı ile aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Bolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürünün, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında, Bolu ilinde gerçekleştirilen okul sporları faaliyetleri ile ilgili düşünceleri nelerdir?
2. Bolu İl Okul Sporları Organizasyonu Tertip Komitesinde yer alanlar, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında, görevlerini yaparken ne gibi sorunlar ile karşılaşmışlardır?
3. Bolu ilinde 2010-2011 eğitim-öğretim yılında düzenlenen okul sporları faaliyetlerine katılan okulların beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
4. Bolu ilinde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında, beden eğitimi öğretmenlerinin, düzenlenen okul sporları faaliyetlerinde karşılaştığı sorunlar nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile 2010-2011 eğitim-öğretim döneminden itibaren Spor Genel Müdürlüğü tarafından, illerde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri aracılığı ile organize edilen okul spor faaliyetleri kapsamında; Bolu ilinde düzenlenen okul sporları faaliyetlerinin değerlendirilmesi, faaliyetlerde karşılaşılan sorunların belirlenmesi ve bundan sonraki dönemlerde bu sorunların aşılmasına yardımcı olacak çözüm önerilerinin sunulması amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Türkiye’de tüm spor faaliyetlerine katılacak potansiyeli yaratmak ve yönlendirmek düşüncesi ile Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan “Gençlik, beden eğitimi, spor hizmet ve faaliyetleriyle ilgili işbirliği protokolü” ile ilk kez 2010-2011 eğitim-öğretim döneminde uygulamaya geçirilen İl Okul Sporları Organizasyonu Tertip Komitelerinin, Bolu ili örneğinde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlarla mücadele ederken ürettikleri çözümlerin diğer illerdeki komitelere de yarar sağlayabilecek olması açısından bu çalışma önem kazanmaktadır. Ayrıca bundan sonraki araştırmalara ışık tutması açısından, çalışmanın önemi farklı bir boyut kazanmaktadır.

1.5. Sayıtlılar

1. Görüşme yapılan, 2010-2011 eğitim-öğretim döneminin Bolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü ve Bolu ilinde 2010-2011 öğretim yılında düzenlenen okul sporları faaliyetlerine katılan okulların beden eğitimi öğretmenlerinin, görüşmelerde görüşlerini araştırmacıya objektif olarak belirttikleri kabul edilmiştir.
2. 2010-2011 eğitim-öğretim dönemiyle ilgili yapılan görüşmeye katılan ve kendileriyle 2013-2014 eğitim-öğretim dönemiyle ilgili, ikinci bir görüşme yapılan beden eğitimi öğretmenlerinin, yapılan görüşmede görüşlerini araştırmacıya objektif olarak belirttikleri kabul edilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar

1. Araştırma Bolu ilinde; Bolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü’ nde görev yapan idareciler, Bolu İl Okul Sporları Organizasyonu Tertip Komitesinde yer alan kişiler ve okul sporları faaliyetlerine katılan okulların beden eğitimi öğretmenleri ile sınırlıdır.

2. Araştırma Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalındaki yüksek lisans tez süresi ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Spor: Yapan açısından kazanmaya dönük teknik ve fiziki bir çaba, izleyen açısından; yarışmaya dayalı estetik bir süreç, toplum genelinde oluşturulan bir bütünlük içinde de; yerine göre o toplumun çelişki ve özelliklerini olduğu gibi yansıtan bir ayna, yerine göre onu yönlendirebilen etkili bir araç ve en önemlisi önemli bir toplumsal olgudur (Fişek, 1998: 34).

Yönetim: Belirli hedefleri gerçekleştirmek için bir araya gelmiş, iki veya daha fazla kişinin meydana getirdiği bir grup ya da sosyal bir olaydır (Eren, 2003:114).

Okul Sporları: Farklı spor dallarında, okullarını temsil eden öğrencilerin kendi yaş gruplarında birbirleriyle mücadele ederek, paylaşmak, fair play, başarmak vb. kavramları yaşayarak öğrenmelerine yardımcı olan, sadece öğrenci kimliği ile katılma bilecek organizasyonların tümüdür.

BÖLÜM II

2. Kurumsal Temeller ve İlgili Araştırmalar

2.1. Sporun Tanımı

Sporun sözlük anlamını; Latince “oyalanma, birbirinden ayırmak, uzaklaşmak” anlamında kullanılan “delpoit” ve “disport” sözcüklerinin zaman içerisinde sport kelimesine dönüşmesi olarak belirtebiliriz (Balcıoğlu, 2003:128). Sözcük anlamından farklı olarak, spor kavramı için farklı tanımlar yapılmaktadır.

Luschan’a göre spor; bireyin topluma uyumunu sağlamakta, kişinin ruh ve beden sağlığını güvence altına almaktadır (Demirhan, 2003).

Rekreasyon, serbest zaman aktiviteleri olarak düşünüldüğünde; Dumas’a göre spor, insanın emrinde ve hizmetinde olursa rekreasyon faaliyeti, eğer insan sporun emrine girerse o zaman da spor bir meslek özelliği taşıyarak, rekreasyon faaliyeti dışında kalmaktadır. Spor rekreasyonun en kapsamlı, çeşitli ve ilgi çeken alanlarından birini oluşturmaktadır. Spor ve rekreasyon karşılıklı olarak birbirlerini etkilerler. Spor insanların rekreatif gereksinimlerini karşılamada önemli bir hareket alanı sağlarken, rekreasyon da sporun toplumsal yaygınlaşmasında ve sportif başarılar elde edilmesinde önemli roller üstlenmiştir. Spor bu rolünü genellikle herkes için spor ya da sağlıklı yaşam için spor gibi etkinlik rollerini yerine getirerek gerçekleştirmektedir (Kuter, 1998: 87).

Literatürde spor kavramı farklı açılardan ele alındığında, farklı tanımlara ulaşıldığı görülmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken tanımın amacıdır. Bireyin

kendisini sporun neresinde gördüğü önemlidir. Bir antrenman bilimci için sporun performans boyutu ön plana çıkarken, spor hekimi için sağlık boyutu ön plana çıkabilir.

Sporun görüldüğü üzere birçok tanımı yapılmaktadır. Bu tanımlar ışığında spor kavramını, gerektiğinde araç, gerektiğinde amaç olarak kullanılabilen ve amaçlar doğrultusunda hedefe ulaşmak için yapılan planlı çalışmaların tümü şeklinde tanımlayabiliriz.

Spor bir yandan sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmanın öncelikli ögesi olan insanın ruh ve beden sağlığını geliştiren temel etkinliklerden birisini oluştururken, öte yandan evrensel olarak çok önemli bir eğitim ve toplumsallaşma aracı olarak kabul edilmektedir. Sporun toplumda genç yaşlı herkesin yaşamına girmesi ve bir yaşam biçimi haline gelmesi büyük ölçüde insanların gençlik dönemlerinde yaşamlarında spor olanaklarına kavuşmuş olmasına bağlıdır Bunun için yerleşim alanlarıyla iç içe kaynaşmış, doğru planlanmış spor alanlarına ve gerekli altyapıya gereksinme vardır. Modern toplumun gelişmeleri insanlığa konfor sağlarken insanların yaşamlarında doğal hareketlerini azaltmaktadır. Bu durumda yaşam içinde kaybedilen hareket fırsatları, spor etkinliklerinin bir yaşam biçimi haline gelmesini sağlayacak bir kültürün oluşumuyla telafi edilecektir (Üstündağ, 2011).

2.2. Tarihte Spor

2.2.1. Dünyada spor

İnsanoğlunun var oluşundan bugüne, farklı ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla yaptığı etkinliklerin, zaman içerisinde belirli kurallar çerçevesinde ele alınarak günümüzdeki spor kavramının temelini oluşturduğu söylenebilir.

19. Yüzyılın başlarından itibaren batıda, beden terbiyesi ve spor kavramının, Milli Müdafaa anlamında destekleyici olarak kullanılmaya başlanıldığı görülmektedir. Beden eğitiminin ve Alman Cimnastik Hareketinin babası olarak bilinen Friedrich

Ludwing John'un "Turnen Cimnastiği", Sovyet hükümeti tarafından kurulan "Vsevobuchs", Slav ülkelerinde 1862 de ortaya çıkan, kurucusu Dr. Miroslav Tyrs olan "Sokol Hareketi" gibi farklı isimlerle ortaya çıkan hareketler görülmektedir (Akın, 2004: 127-129).

Modern olimpiyat oyunlarına, dünyanın genelini etkileyen savaşlar döneminde ara verilse de, oyunların yüz yılı aşkın bir süredir her 4 yılda bir, yaz ve kış olimpiyat oyunları olarak düzenlendiği görülmektedir. Tüm olimpiyat oyunlarında, genel olarak bir öncekine göre çitanın daha da yükseldiği, bu durumun da olimpiyat oyunlarında kalitenin yükselmesine ve izleyici sayısının artmasına neden olduğu bilinmektedir. Olimpiyat oyunlarının dünyadaki önemi arttıkça, ev sahipliği yapmak için kentler, dolayısıyla ülkeler birbirleri ile yarışır hale gelmişlerdir (Çobanoğlu, 1997).

Olimpiyat oyunlarının dışında, her spor dalının dünya teşkilatları tarafından dünya, kıta şampiyonası vb. isimler ile düzenledikleri farklı spor organizasyonları da gün geçtikçe artmaktadır. Spor dallarındaki teşkilat yapılanmasının genel olarak dünya-kıta-ülke sıralamasıyla olduğu görülmektedir. Süreç içerisinde coğrafi olarak birbirine yakın olan kıta ya da ülke federasyonlarının bir araya gelerek düzenledikleri farklı spor organizasyonları da (Akdeniz Oyunları, Pan-Amerikan Oyunları vb.) görülmektedir (Çobanoğlu, 1997).

2.2.2. Osmanlı döneminde spor

Orhan Bey'in zamanında spor kavramının Osmanlı İmparatorluğu'ndaki yerini aldığı söylenebilir. O dönemlerde daha çok askerlerin savaş eğitimi amacıyla başlatılan çalışmalar, Orhan Beyden sonra tahta geçen Osmanlı hükümdarları tarafından da devam ettirilmiştir. Sonraki dönemlerde, o dönemlerin eğitim kurumları Enderun mektebi ve medreselerde de spor ile ilgili çalışmalar yaptırılmıştır. Spor tarihinin en eski organizasyonlarından biri olan Kırkpınar güreşleri, Osmanlı'da spora verilen önemin bir göstergesi olarak vurgulanabilir. Osmanlı İmparatorluğunun gelişme dönemlerinde, fethedilen her yeni yere bir tekke yaptırarak yörenin güçlü ve sağlıklı gençleri pehlivan olarak yetiştirilmek amacıyla bir araya getirilmişlerdir. O dönemlerde sporu teşvik

amacıyla her şehir ve kasabada tekkeler kurulmuştur. Bu tekkelerin bazıları ise; İstanbul (İstanbul'da iki tekke vardı), Ankara, Edirne Tokat, Maraş, Şam, Laskiye, İskenderiye, Mekke, Cidde, Bergama, Kütahya, Manisa, Akhisar, Üsküp, Yenice, Gelibolu, İpsala, Ablonya, Halep, Belgrad' da teşkilâtlanmış ve yöre halkına hizmet vermişlerdir (Fişek, 1983:261).

Buna göre Türkiye'deki okul sporlarının temelini, o dönem için tekkelerde eğitim gören o yörenin öğrencilerinin katılımıyla 14. Yüzyıldan bugüne düzenlenen Kırkpınar güreşlerinin oluşturduğu söylenebilir (Akın, 2004: 127-129).

Spor ile ilişkilendirilebilecek bir başka yapı da cambazhaneler olarak karşımıza çıkmaktadır. Orduda görevi tam bilinmeyen bir sınıftı. İstanbul'da bulunan "Hasra Cambazhanesinde" öğrenciler askerî bir disiplin altında yetiştirilirdi. Cambazlar önemli günlerde sarayda gösteri yaparlardı. Ondan dolayı cambazhane öğrencilerine sadece beden eğitimi değil, okuma yazma ile birlikte saray adabı da öğretilirdi (Akyüz, 1994).

Genel olarak ortak hedefleri kendi ülkeleri için savaşan ya da savaşmaya her an hazır olabilecek askerlerin yetişmesi olan bu hareketlerden Osmanlı'nın de etkilendiği görülmektedir (Akın, 2004: 127-129).

Tanzimat döneminde, her alanda olduğu gibi spor alanında da batıya yönelme görülmektedir. Geleneksel denilebilecek askeri çalışmaların ön planda olduğu spor düzeni ve eğitiminden, daha modern bir yapıya geçiş bu dönemde görülmüştür. 1869 yılında çıkarılan Maarif-i Umumiye kararnamesiyle bütün rüştiyelerde beden eğitimi dersi zorunlu hale getirilmiştir. Beden eğitiminin yaygınlaşmaya başlaması 1870'li yıllara doğru ivme kazanmıştır. İlk kez 1870'lerde bazı sivil okullarda da cimnastik dersleri müfredata konulmaya başlamıştır (Atalay, 2007).

Cimnastikhaneler, YMCA, İstanbul Futbol Birliği ve kulüpler bu geçiş döneminde karşımıza çıkan spor örgütleridir. O dönemlerde cimnastik, beden eğitimi ile özdeşleşmiş durumdaydı. Eğitim kurumlarından ilk olarak; Galatasaray Mektebi Sultanîsi, Kuleli İdadîsi ve Mekteb-i Bahriye de cimnastiğin yer aldığı görülmektedir.

Cimnastiğin eğitim kurumlarının dışında da yapılabilmesi amacıyla, günümüzdeki özel spor salonu diyebileceğimiz cimnastikhaneler açılmıştır. İstanbul'daki ilk spor kulübü Moda Futbol ve Rugby adı ile 1896 yılında İngilizler tarafından kurulmuştur. İlk Türk spor kulübü ise Reşat Danyal ve Fuat Hüsnü tarafından 1899 yılında kurulan Black Stockings'tir. İngiliz aileler 1894 yılında da İzmir'in Bornova ilçesinde Football and Rugby Clup'ü kurmuşlardır. Moda 1896, Kadıköy 1899, Black Stockings 1899, İmage 1900, Elpis 1900, Beşiktaş 1903, Galatasaray 1905 ve Fenerbahçe 1907 yıllarında kurulmuştur (Fişek, 1983). İstanbul Futbol Birliği 17 Mayıs 1903 tarihinde gönüllülük esasıyla kurulan, ülkemizin ilk futbol ligidir.

2.2.3. Cumhuriyet döneminde spor

Atatürk spor eğitimcilerinin yetiştirilmesi ve beden eğitiminin çağdaş, modern bir görüşle ele alınması konusunda Birinci Heyet-i İlmiye toplantısında (1923) görüşmeler açmıştır. Ayrıca sportif tesis konusuna da büyük önem vermiştir. Bunun için 1923 yılında Hollanda Olimpiyat Komitesi Asbaşkanı Scharree ve Wils tarafından yazılan "Cimnastik Oyunu ve Spor Binaları İnşa ve Tesisi İçin Rehber" adlı kitabı Türkçeye çevirtmiştir. 1924 yılında Ankara'da Gazi Eğitim Enstitüsünün bünyesinde bir beden eğitimi bölümü açılmış ve Alman Kurt Daimas' ın önderliğinde bu bölüm faaliyete geçmiştir. 1926 yılında İstanbul Çapa Kız Muallim Mektebinde bir kurs açılmış ve bu kursun başkanlığına Selim Sırrı Tarcan getirilmiştir. Bu kurs için İsveç'ten iki öğretmen getirilmiştir. Dokuz ay süren bu kursu başarıyla bitirenler, Avrupa'ya eğitime gönderilmişlerdir (Atalay, 2007).

1926 yılından itibaren, liselerde ve öğretmen okullarında okutulmaya başlanan askerlik dersinin, yılsonunda uygulama amaçlı yapılan 15 günlük kamplar ile pekiştirildiği görülmektedir. Şimdiki üniversiteler diyebileceğimiz o zamanın yüksek ihtisas okullarında da öğrenciler, askerlik dersi ve uygulama amaçlı kamp ile bu dönemde tanıştılar. Beden terbiyesi ve sporun halk sağlığı politikalarıyla birlikte düşünölmeye başlanması, erken Cumhuriyet döneminde kadınlar ve spor ilişkisi açısından önemli bir kilometre taşıdır. Beden terbiyesi ve sporun özellikle öjenik

bağlamda ırkın ıslahı açısından kazandığı anlam, kadının spora teşvik edilmelerinde en etkili faktör olmuştur (Akın, 2004: 117).

Cumhuriyet döneminden günümüze, hazırlanan kalkınma planları incelendiğinde; spor ile ilgili olarak kurulan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922-1936), Türk Spor Kurumu (1936-1938) ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (1938-1985) gibi kurumların ülkenin spor politikasını belirlemede önemli rolü bulunduğu görülmektedir(4. ve 5. Beş yıllık kalkınma planları).

Spor Genel Müdürlüğü'nün temeli, 14 Temmuz 1922'de 16 kulübün birleşerek, sporu disipline etmek amacıyla "Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı"nı (TİCİ) kurmalarıyla atıldı. İlk başkanlığını Ali Sami Yen, asbaşkanlıklarını da Burhan Felek ve Ali Seyfi'nin yaptığı Türkiye'nin ilk "çok sporlu spor örgütü" TİCİ, sporda demokrasi yolunda önemli adımlar attı. Devletin spor yönetimine ağırlığını koyması, spor konseyinin önerisi üzerine, 1936 yılında Türk Spor Kurumu'nun kurulmasıyla başladı ve bunu, 29 Haziran 1938 tarihinde 3530 sayılı yasayla bugünkü Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün kurulması izledi. Müdürlüğün başına da eski bir asker olan General Cemal Tahir Taner getirildi. Bundan sonra Türk sporu, 3530 sayılı bu yasanın verdiği yetkiler doğrultusunda, Başbakanlığa bağlı bir "Devlet Kuruluşu" statüsüne kavuştu (<https://www.sgm.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce>, 11 Ocak 2014' de erişildi).

1938'de kabul edilen Beden Terbiyesi Kanununun, mahalli spor ve gençlik kulüplerinin kurulması için hukuki bir ortam sağladığı görülmektedir. Bu kanunun icrası için 1940 yılında hazırlanan nizamnamede, Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü'nün idari yapılanması şu şekilde belirtilmiştir.1.Genel direktörlük 2. Vilayet başkanlığı 3. Kaza Beden Terbiyesi Başkanlığı 4. Nahiye Beden Terbiyesi Başkanlığı 5. Köy Beden Terbiyesi Başkanlığı 6. Gençlik kulüpleri ya da başkanlığı. Bu şekilde ülkenin en ücra noktasına kadar ulaşarak oradaki potansiyeli de değerlendirmeyi amaçlamıştır (Akın, 2004: 160-161).

Beden Terbiyesi Kanunu ile okullarda İsveç Cimnastiği olarak yaygınlaşan beden eğitimi ve spor uygulamaları, yine aynı kanun ile 500 kişiden fazla çalışana sahip

fabrikalar için gençlik kulüpleri kurmayı ve çalışanları için farklı spor alanları yaratarak çalışanların spora teşvik etmelerini zorunlu kılıyordu (Akın, 2004: 167).

1942'de 4235 sayılı yasayla kuruluş yasası değiştirildi ve Milli Eğitim Bakanlığı'na, 1960 yılında da tekrar Başbakanlığa bağlandı. Spor işlerinin ilk kez bakanlık düzeyinde ele alınması 1969'da kurulan 2. Demirel Hükümeti'nde (3 Kasım 1969) Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kurulmasıyla gerçekleşti. 6 Şubat 1970 tarih, 3/707 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle adı geçen Bakanlık kapsamına alındı. Böylece Türk sporunda yeni bir sayfa açıldı. İsmet Sezgin de Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Gençlik ve Spor Bakanı oldu (<https://www.sgm.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce>, 11 Ocak 2014' de erişildi).

20. yüzyılın ortalarından itibaren tüm dünyada savaşların azalmasıyla ilgili olarak, beden eğitimi ve spor uygulamalarında da militarist olarak adlandırılacak faaliyetlerden, sağlıklı bireyler için spor yapma alışkanlığı kazandıracak faaliyetlere doğru bir yönelme olduğu gözlenmektedir. Bu yönelme ülkemizde de dünyaya paralel olarak bir seyir izlemiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin Kalkınma Planları incelendiğinde bu dönemlerde Türkiye'de beden eğitimi ve spor alanında tesisleşmenin hız kazandığı görülmektedir.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan “Spor, bedenin iş yapma kabiliyetini artıran, sağlık kazandıran, kendine güven, grup çalışması, karşılıklı dayanışma ve davranış dürüstlüğü, alışkanlıklarını geliştiren bir faaliyet olarak öncelikle ele alınacaktır.” cümlesi ile devletin spordaki geleceğe bakış açısı vurgulanmıştır. Yine aynı planda Milli Eğitim Bakanlığı, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ve mahalli idareler arasında işbirliği olmadığı açıkça ifade edilmektedir (2. Beş Yıllık Kalkınma Planı Raporu).

Kalkınma planında belirtilen bu konu, 2008 yılında düzenlenen Spor Şurası sonuçları arasında da karşımıza çıkmaktadır. Şura Komisyon Raporuna göre (2008), Milli Eğitim ve Türk Spor Teşkilatı arasında eşgüdüm sağlanmalı, komisyon raporunda

yer alan Milli Eğitim Müsteşar Yardımcısının görüşüne göre “ne gençlik spor sizin, ne milli eğitim bizim, hepsi milletin” felsefesi benimsenmelidir.

7 Kasım 1982 tarihli Anayasa’ da ilk kez spora yer verilerek, ülkemizde yine ilk kez spor ve sporcu Anayasanın teminatı altına alınmıştır. Başbakanlık Devlet Bakanlığı’ na bağlı olarak faaliyet gösteren Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) ; katma bütçesi ve tüzel kişiliği olan bir kurum olarak tanımlanmaktadır. Daha önceleri Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü adı ile bilinen kurum bugünkü adını, 1989 yılında Başbakanlık Devlet Bakanlığı’ na bağlanması sonucunda almıştır. 3289 sayılı yasa ile hayata geçirilen GSGM, merkez ve taşra teşkilatları olmak üzere 2 farklı birimden oluşmakta ve merkez teşkilatı Ankara’ da yer almaktadır. Taşra Teşkilatlanmasını ise ülkemizdeki 81 il merkezinde bulunan Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri oluşturmaktadır. Taşra teşkilatlarının idari görevlendirilmesinde; ilin mülki ve idari amiri konumunda bulunan vali aynı zamanda Gençlik ve Spor İl Başkanı olarak görevlendirilmiştir. Taşra teşkilatının başında ise Gençlik ve Spor İl Müdürü bulunmaktadır (<https://www.sgm.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce>, 11 Ocak 2014’ de erişildi).

08 Haziran 2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan, 638 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Gençlik ve Spor Bakanlığı resmen kurulmuş oldu. Başbakanlık Devlet Bakanlığı’na bağlı olarak faaliyet gösteren Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü de, Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı kuruluş olarak Spor Genel Müdürlüğü adını almıştır. Bu Kanun Hükmünde Kararnamede Spor Genel Müdürlüğü dışında Kredi Yurtlar Genel Müdürlüğü ile Spor Toto Teşkilat Başkanlığı da Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı kuruluşlar olarak tanımlanmıştır. Bağlı kuruluşların yanı sıra Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde, Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü ile Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü adı altında 3 farklı genel müdürlük bulunmaktadır. Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın kurulmasıyla birlikte Spor Genel Müdürlüğü’nün taşra teşkilatlarının adları da Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir (27958 Sayılı Resmi Gazete).

2.2.4. Türkiye’de günümüzde okul sporları

2010 yılına kadar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından organize edilen okul sporları faaliyetleri, 2010 yılı Eylül ayı içinde dönemin Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokol ile 2010-2011 eğitim-öğretim döneminden başlamak üzere Spor Genel Müdürlüğü’ne devredilmiştir (2010-2011 Öğretim Yılı Yarışma Talimatı).

İmzalanan bu protokolle, Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Milli Eğitim Bakanlığının kullanımında veya mülkiyetinde bulunan gençlik ve spor tesislerinin ortak kullanımı ile Spor Genel Müdürlüğünün resmi spor yarışmaları, gençlik faaliyetleri ile okul sporları, sosyal ve kültürel faaliyetler, eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin hakemlik ve antrenörlük alanında yetiştirilmeleri ile her derecedeki eğitim öğretim kurumlarının gençlik spor kulübü kurmaları, mevcut spor kulüpleriyle işbirliği yapmaları yönünde teşvik etmek, okullarda spor kültürü ile gençlik ve spor etkinliklerini yaygınlaştırmak ve geliştirmek amaçlanmıştır (2010-2011 Öğretim Yılı Yarışma Talimatı).

Spor Genel Müdürlüğü, Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı bünyesindeki Okul Sporları Şube Müdürlüğü tarafından Türkiye’de organize edilmeye başlanan okul sporları faaliyetleri için illerde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Spor Şube Müdürlüğü görevlendirilmiştir. Okul sporları faaliyetleri illerde; İl Milli Eğitim Müdürlüğü OBESİD Faaliyetleri Şube Müdürlüğü ile Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Spor Şube Müdürlüğü tarafından, eşgüdüm içerisinde planlanmıştır.

Geçtiğimiz yıllarda İl Milli Eğitim Müdürlüğü OBESİD Faaliyetleri Şube Müdürlüğü tarafından, ildeki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasından seçilerek oluşturulan “Lig Heyeti” kavramının yerini, bu protokol sonrasında “İl Okul Sporları Organizasyonu Tertip Komitesi” almıştır. İl Okul Sporları Organizasyonu Tertip Komitesi, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü tarafından, Valilik Makamından alınan onayla oluşturulmaktadır. 2010-2011 eğitim öğretim döneminde, İl Okul Sporları Organizasyonu Tertip Komitesi; Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü

Başkanlığında; İl Milli Eğitim Müdürlüğü Müdür Yardımcısı veya Spordan Sorumlu Şube Müdürünün yardımcılığında; Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Spor Şube Müdürü, Okul Sporları Federasyonu İl Temsilcisi, İl Beden Eğitimi Öğretmenleri Koordinatörü, branş il Temsilcisi; Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından belirlenen Beden Eğitimi Öğretmeninden oluşmakta idi (2010-2011 Öğretim Yılı Yarışma Talimatı).

14 Eylül 2011 tarihli resmi gazetede yayınlanan 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında, Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat ve görevlerinde yapılan değişikliklerle beraber, bakanlığın bünyesindeki OBESİD kapanmış, spor faaliyetleri tamamen Gençlik ve Spor Bakanlığı'na devredilmiştir (28054 Sayılı Resmi Gazete).

Okul sporları faaliyetlerinin Spor Genel Müdürlüğü tarafından organize edilmeye başlandığı 2010-2011 eğitim öğretim döneminden, 2013-2014 eğitim öğretim dönemine gelindiğinde, eğitim sisteminde değişiklikler olmuştur. İlköğretim olarak adlandırılan 8 yıllık zorunlu eğitim sistemi, yapılan yeni düzenlemeyle 4+4+4 olarak ilkokul, ortaokul ve lise olmak üzere üçe ayrılarak, 12 yıllık zorunlu eğitim halini almıştır. 11 Nisan 2012 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 6287 sayılı kanun ile bu düzenleme yasallaştırılmıştır (28261 Sayılı Resmi Gazete).

2013 yılının Kasım ayında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan genelgeyle, ortaöğretime geçiş sınavının yeni hali yürürlüğe girmiştir. Genelgede ortaokulların sadece 8. sınıflarında okuyan öğrencilerinin gireceği ve belirlenen derslerden, eğitim öğretim döneminin 1. ve 2. yarı yılı ayrı ayrı olmak üzere yazılı sınav yapılacağı belirtilmiştir (MEB Genelgesi 2013/27).

2013 yılının Kasım ayında yayınlanan Spor Genel Müdürlüğü, Okul Sporları Yönetmeliğinde ise, İl Okul Sporları Organizasyonu Tertip Komitesinin; Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü Başkanlığında, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Şube Müdürü, Türkiye Okul Sporları Federasyonu İl Temsilcisi, ilgili spor dalının federasyon il temsilcisi, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğünce görevlendirilen 2 personel ile İl Milli Eğitim

Müdürlüğü tarafından görevlendirilen 2 beden eğitimi öğretmeninden oluşacağı belirtilmiştir (Spor Genel Müdürlüğü Okul Sporları Yönetmeliği).

Her yılın ekim ayının ilk haftası, Valilik Makamından alınacak onay ile bir yıl süre ile görev yapan bu komitenin sekretarya hizmetleri Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerince yürütülmektedir. İl Okul Sporları Organizasyonu Tertip Komitesi, Spor Genel Müdürlüğü mevzuatları çerçevesinde görev ve sorumluluklarını yerine getirmektedir (Spor Genel Müdürlüğü Okul Sporları Yönetmeliği).

Okul sporları organizasyonunun Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılmaya başlandığı 2010-2011 eğitim döneminde, organizasyon kapsamında 20 farklı spor dalında (atletizm, badminton, basketbol, cimnastik, eskrim, futbol, futsal, güreş, halter, hentbol, işitme engelliler, judo, karate, kayak, masa tenisi, satranç, taekwondo, tenis, voleybol, yüzme) müsabakalar düzenlenirken; 2013-2014 eğitim öğretim döneminde bu sayının 32 ye ulaştığı görülmektedir. Eklenen spor dalları; atıcılık, bisiklet, bocce, halk oyunları, hokey, kano, kürek, okçuluk, oryantiring, wushu, yelken ve ilkökul öğrencilerine yönelik fiziksel oyunlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Spor Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu).

İlk olarak 20 spor dalı ile başlayarak 2013-2014 eğitim öğretim döneminde 32 spor dalına ulaşılan okul sporları faaliyetleri; sporcuların yaş gruplarına göre, minikler, küçükler, yıldızlar ve gençler kategorilerinde düzenlenen müsabakalar ile yapılmaktadır. Minikler kategorisi müsabakaları yerel olarak düzenlenmekte, diğer kategorilerdeki müsabakalar ise İl Birinciliğinin ardından, grup, yarı final ve final olarak adlandırılan etaplardan oluşmaktadır. İl birinciliğini elde eden okul ya da sporcular, kendi illerini grup müsabakalarında temsil etmekte ve bununla ilgili yasal harcırahları, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerince karşılanmaktadır (Spor Genel Müdürlüğü Okul Sporları Yönetmeliği).

Tablo 2.1: Türkiye genelinde okul sporları faaliyetlerine katılan sporcu sayıları

DÖNEM	SPORCU SAYILARI
2011-2012 Eğitim Dönemi Sonu	582.961
2012-2013 Eğitim Dönemi Sonu	687.148
2013-2014 Eğitim Dönemi (Nisan 2014)	902.034

Bolu ilinde, 2010-2011 eğitim döneminde, okul sporları faaliyetleri 16 farklı spor dalında gerçekleştirilmiş ve bu organizasyonlara toplamda 3387 sporcu katıldığı görülmektedir. 2011-2012 eğitim öğretim döneminde Bolu'da okul sporları faaliyetlerinin 17 farklı spor dalında gerçekleştirildiği ve bu spor dallarındaki müsabakalara 4133 sporcunun katıldığı belirtilmiştir. 2012-2013 eğitim döneminde ise Bolu'daki okul sporları organizasyonu 22 spor dalında, 5078 sporcunun katılımıyla gerçekleştirilmiştir (Spor Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu).

Spor Genel Müdürlüğü Spor Faaliyetleri Daire Başkanlığı, Okul Sporları Birimince hazırlanan faaliyet raporuna göre; Bolu ilinde 2013-2014 eğitim dönemi içerisinde; okul sporları organizasyonuna, halter, işitme engelliler, kano, kürek, wushu ve yelken spor dallarında herhangi bir katılım olmadığı görülmektedir.

Tablo 2.2: Bolu ilinde okul sporları faaliyetlerine katılan sporcu sayıları

	SPOR DALI	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
1	ATICILIK	-	-	-	10
2	ATLETİZM	978	1337	1369	379
3	BADMİNTON	95	140	143	227
4	BASKETBOL	335	305	255	475
5	BİSİKLET	-	-	-	22
6	BOCCE	-	-	-	0
7	CİMNASTİK	26	49	47	56
8	HOKEY	-	-	10	24
9	ESKRİM	8	21	20	26
10	FUTBOL	746	737	671	863
11	FUTSAL	123	122	290	685
12	GÜREŞ	109	152	134	120
13	HALK OYUNLARI	-	-	30	83
14	HALTER	0	0	0	0
15	HENTBOL	176	281	306	203
16	İŞİTME ENGELLİLER	0	0	0	0
17	JUDO	0	0	1	8
18	KANO	-	-	-	0
19	KARATE	0	2	8	7
20	KAYAK	12	20	29	56
21	KÜREK	-	-	-	0
22	MASA TENİSİ	134	160	183	312
23	OKÇULUK	-	-	-	44
24	ORYANTİRİNG	-	-	17	153
25	OYUN	-	-	407	1872
26	SATRAŇ	115	132	381	160
27	TAEKWON-DO	24	106	26	34
28	TENİS	30	46	41	52
29	VOLEYBOL	463	453	577	715
30	WUSHU	-	-	-	0
31	YELKEN	-	-	-	0
32	YÜZME	13	70	133	155
TOPLAM		3387	4133	5078	6741

2.3. Okul Sporları İle İlgili Araştırmalar

Bucher (1987) okul sporlarını; ilk ve orta dereceli okullar, üniversiteler ve diğer kurumlarda yürütülen, tüm öğrencilerin beceri ve yeteneklerine uygun olarak hazırlanan ve bunların gelişimini de hedef alan etkinlik programları olarak tanımlamıştır.

Okul sporlarını, farklı spor dallarında, okullarını temsil eden öğrencilerin kendi yaş gruplarında birbirleriyle mücadele ederek, paylaşmak, fair play, başarmak vb. kavramları yaşayarak öğrenmelerine yardımcı olan, sadece öğrenci kimliğiyle katılınabilecek organizasyonların tümü olarak tanımlayabiliriz.

Kaya (2011), ilköğretim okul yöneticilerinin, beden eğitimi öğretmenlerinin ve öğrencilerinin okul sporları faaliyetlerindeki fair play anlayışlarına yönelik, nitel araştırma yöntemiyle yaptığı çalışma kapsamında, 7 öğrenci, 3 beden eğitimi öğretmeni ve 3 okul idarecisi ile görüşme yapmıştır. Fair play konusunda okul idarecilerinin fazla bilgi sahibi olmadığı ve bu konudaki çalışmaların beden eğitimi öğretmenleri tarafından yapıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Wells Mary Sara ve arkadaşları yaptığı çalışmada (2005), gençlik spor faaliyetlerinde sportmenliğin önemini vurgulamış ve sportmenlik dışı olayların spor faaliyetleri katılımcılarını olumsuz etkilediğini söylemişlerdir. Bu durumun katılımcı sporcular için fiziksel aktivitelerini kısıtlayıcı bir durum oluşturduğundan bahsederek, obezite gibi sorunların ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Buna karşılık sportmenlik bilinciyle yapılacak spor faaliyetlerinin, katılımcıların sporu yaşam tarzı olarak benimsemelerini sağlayabileceğini, bu sayede de öğrencilerin fiziksel aktivitelere çekebileceğini vurgulamışlardır.

Modern toplumun gelişmeleri insanlığa konfor sağlarken insanların yaşamlarında doğal hareketlerini azaltmaktadır. Bu durumda yaşam içinde kaybedilen hareket fırsatları, spor etkinliklerinin bir yaşam biçimi haline gelmesini sağlayacak bir kültürün oluşumuyla telafi edilecektir (Üstündağ, 2011).

Ateş'e göre (1992) "okullarda spor eğitimi derslerinde otoriter, hiyerarşik, talime dayalı emir-komuta anlayışı demokrasi ve çağdaş eğitim anlayışının dışında ve karşısındadır. Eğitim programlarından kesinlikle çıkarılmalıdır. Okullarda spor eğitimi programları öğrencilerin yeteneklerine, becerilerine, beklentilerine göre çok seçenekli hazırlanmalıdır."

Aracı' ya göre (2004) her türlü spor etkinliği sosyal bir deneyimdir ve çoğu zaman duyguları içerir. Sportif etkinliklere katılan birey oyun ve hareketler aracılığı ile duygularını ifade etme imkânı bulur. Saldırganlık, öfke, utangaçlık vb. duygularında boşalım sağlar ve bunları kontrol etmesini öğrenir. Baskı altındaki enerjiden kurtulmanın yolu oyun ya da spor etkinliklerine katılmaktır.

Şenduran' ın 2008 yılında 183 öğrenci üzerinde yaptığı araştırmanın bulgularına göre, düzenli spor yapan öğrencilerin, spor yapmayan akranlarına göre daha fazla kendileri ve çevresiyle uyum içersinde oldukları, kendileri ile barışık olduklarını ve çevresi tarafından sevildiklerini belirtmektedir.

İlhan ve arkadaşları (2011), 132 öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmanın sonucunda, sporcu öğrencilerin nevroitik, davranış ve diğer davranış düzeylerinin akranlarına göre anlamlı şekilde daha düşük olduğuna ulaşmışlardır. Başka bir ifadeyle sporcu öğrencilerin ruhsal bakımdan daha uyumlu olduklarını belirtmişlerdir.

Toplumda sorumluluk yüklenecek yetişkinlerin iyi alışkanlıklar edinmesinde, bireyler arası ve toplumlar arası sağlıklı ilişkiler kurulmasında çocukluk döneminde başlayan sporun büyük önemi vardır. Çocukların ilkokuldan itibaren sportif faaliyetlere yönlendirilmesi onlara iyi alışkanlıklar kazandırılmasında etkilidir (Kotan ve arkadaşları 2009).

Spora yönelik ailelerin beklentileri ve değerleri çocuğun spora devam etmesinde önemlidir. Gren ve Chalip (1997) çocukların spora katılımında; çocuk ve aile memnuniyetleri arasında bir ilişki olduğunu belirtmektedirler. Hem çocukların ve hem de ailelerin memnuniyeti sporun sürdürülmesinde kritik rol oynadığı, ailelerin çocukları

için sporun önemi hakkındaki değer sistemleri, çocukların spordaki başarıları hakkındaki beklentileri, değerler ve ailelerin geçmişteki spora katılmaları ile biçimlenir. Dolayısıyla, ailelerin beklentileri, değer seçimleri ve davranışları çocukların yorumları ile çatışabilir. Ailelerin çocukların spora yönelik yüksek beklentiler içerisinde olmaları ve çocuğun bütün davranışlarına müdahale etmelerinin çocuk üzerinde stres ve kaygı ile sonuçlanabileceğini vurgulamaktadırlar.

Aile ve okul çevresinde olgunlaşan ve yavaş yavaş sosyalleşme süreci içinde ilerleyen birey, daha sonra iş ortamında kendi şahsiyetini bulur ve geliştirir. Çalışma hayatı, okul ve aile gibi ferdi saran sosyal bir çevredir. Şahsiyetini bulan ve sosyal ilişkilerini artıran birey, artık farklı amaçlar güden farklı kuruluşların faaliyetlerine katılarak sosyal hayatın içinde yaratıcı olma özelliğini de geliştirir (Erkal, 1996: 34).

Başta aile olmak üzere tüm toplumun hareket ve sporun faydalı etkileri konusunda bilinçlendirilmesi önem taşımaktadır. Özellikle okul öncesi dönemde motor gelişim alanında yapılan bilimsel çalışmalar ışığında, Türkiye şartlarında uygulanabilecek ayrıntılı programlar geliştirilmeli, her kurumda en az bir beden eğitimi öğretmeni bulunmalı ve çocuklar düzenli ve planlı oyun-egzersiz aktivitelerine katılmalıdır. Uygulanan programlar yaş grubunun özelliklerine göre çok yönlü gelişim içeren oyun ağırlıklı ve eğlenceli hareketlerden oluşmalıdır. Bu şekilde çocukların fiziksel, motor, sosyal alanda sağlıklı gelişmeleri ve toplumun sağlıklı bireylerden oluşması için gereken zeminin hazırlanmış olacağı düşünülmektedir (Kerkez, 2004).

Türkiye'nin geleceği olan gençlerin okul hayatlarında; doktor, avukat, pilot olmayı hedefledikleri gibi, spor sayesinde yetenekli olanlarında ön plana çıkarılarak, yetenekli oldukları spor dallarında performans spora yönlendirilmeleri de gerekmektedir. Yetenek seçimi metodlarının uygulanması için okul sporları kapsamında yapılan faaliyetler de iyi bir fırsat oluşturmaktadır.

Doğu 2001 de yaptığı çalışmada, gelişmiş ülkelerde sporun, insanlara çok küçük yaşlardan itibaren evrensel değerleriyle öğretildiğine ve kültürlerinin bir parçası olması konusunda çalışmaların yapıldığına değinmiştir.

Çocuk, sosyalleşme süreci içerisinde bulunduğu grubun kurallarına ve değerlerine uymayı öğrenerek bu değerler sistemini benimser. Bu süre boyunca çocuğun çevresindeki insanlarla ilişkileri ve çevre faktörleri çocuğun sosyal uyumu üzerinde etkili olur (Bayazıt, 2003). Sosyalleşme kaçınılmaz bir etkinliktir. Bulduğu ortam ve çevreyi anlama, algılama, öğrenme, uyum gösterme ve eğitilme sürecidir (Doğan 2011: 108).

Düzenli olarak rekreatif uygulamalara katılım fiziksel ve ruhsal faydalarının yanı sıra sosyal ağların ve sosyalleşme düzeylerinin gelişimine de yardımcı olmaktadır (Biddle, Mutrie, 2001: 54).

Spor kavramı içerisinde insanların kendilerini ifade edecekleri bir alanın bulunması en azından bu tür etkinliklere destek vererek bir sosyalleşme süreci içerisinde yer almaları psiko-sosyal bakımdan gelişmelerine yardımcı olmaktadır. Sosyalleşme birey ve toplum açısından farklı bir anlam taşır, toplum açısından kültürün kuşaktan kuşağa devrini ve bireyin, örgütlenmiş bir sosyal hayat içerisinde belirlenmiş normlara uymasını sağlar. Bu açıdan sosyalleşme bireyin benlik ve kişiliğini oluşturan temel etkenlerden biridir (Küçük, Koç, 2004).

Spor bireyin dinamik sosyal çevrelere katılımı sağlayan bir sosyal etkinlik olması özelliğinden dolayı kişinin sosyalleşmesinde önemli bir role sahiptir. Modern toplumlarda sporun çoğunlukla kolektif bir etkinlik olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sportif faaliyetler aracılığıyla, spor ile ilgilenen bireyler değişik insan grupları ile sosyal ilişkiye girmektedir. Spor, bireyin kendi dar dünyasından kurtularak başka ortamlarda, başka kişilerden, inançlardan, düşüncelerden insanlar ile diyalog içinde bulunmasını, onlardan etkilenmesini ve onları etkilemesini sağlamaktadır. Bu yönü ile sporun, yeni dostluklar kurulmasına, pekiştirilmesine ve sosyal kaynaşmaya destek sağladığı söylenebilir. Spor sadece spor yapanlar değil izleyici kitleler arasında da önemli bir sohbet ve muhabbet konusu oluşturmaktadır (Çaha, 2000).

Okullarda şiddet olaylarının sık konuşulduğu bir zamanda, okullar arası spor karşılaşmalarına katılımın irdelenmesi gerekli hale gelmiştir. Yapılan araştırmalarda sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin azlığı, okullardaki şiddetin artmasının nedenleri arasında gösterilmektedir (İnal, 2006). Milli Eğitim Bakanlığı, şiddeti önlemek için alınacak tedbirler arasında spor ve sanat etkinliklerinin arttırılmasını önermektedir (Karatay, 2006). Televizyon ve bilgisayar oyunlarının çocuklar üzerindeki etkilerinin artmasıyla, hareketsiz bir yaşama itilen çocukların genel fiziksel gelişimi olumsuz olarak etkilenmektedir. Çocuklar televizyon izleme yerine sporsal faaliyetlere, okumaya, uğraş gerektiren hobilere ve arkadaşlarıyla oyun oynamaya yönlendirilebilirler (Arslan, 2006).

BÖLÜM III

3. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmada kullanılan veri toplama yöntemi, verilerin analizinde kullanılacak yöntemler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada; Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğünde görevli beden eğitimi öğretmenleri ile Bolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürünün, Bolu ilinde düzenlenen okul spor faaliyetleri ile ilgili görüşlerinin değerlendirilebilmesi amacıyla nitel araştırma tekniklerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Nitel araştırma, kuram oluşturmayı, temel bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır. Bu tanımda kuram oluşturma, toplanan verilerden yola çıkarak daha önceden bilinmeyen birtakım sonuçları, birbiri ile ilişkisi içinde açıklayan bir modelleme açıklaması anlamına gelmektedir. Bu da araştırmacının esnek olmasını, toplanan verilere göre araştırma sürecini yeniden biçimlendirmesini ve gerek araştırma deseninin oluşmasında gerekse toplanan verilerin analizinde tümevarıma dayalı bir yaklaşım izlemesini gerektirir (Yıldırım ve Şimşek, 1999:16).

Araştırma için nitel araştırma modeli daha derinlemesine bilgi toplayabilmek için tercih edilmiştir.

3.1.1. Araştırmacının rolü

Araştırmacının aynı zamanda katılımcı olması nedeniyle, çalışmadaki detayların ön plana çıkması kolaylaşmış ve karşılaşılan zorluklar tüm Őeffaflıęı ile aktarılmıştır. Araştırmacının beden eğitimi bölümü mezunu olması, okul sporları faaliyetleri kapsamında, antrenör, idareci olarak birçok organizasyonun içinde bulunması nedeniyle, araştırmacının çalışmadaki rolü önem arz etmektedir.

3.2. Çalışma Grubu

2010-2011 eğitim ğretim dönemi içerisinde Bolu ilinde düzenlenen okul sporları faaliyetlerine katılan okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenleri arasından ölçüt örneklemle belirlenen 7 ğretmen ve GHSİM' de görev yapan 1 antrenör ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Katılımcıların, okul sporları faaliyetleri dışında, spor organizasyonunun içinde (il temsilcisi, kulüp yöneticisi, hakem vb.) farklı görevlerde de bulunmaları çalışmaya olumlu anlamda katkı sağlamıştır.

Ayrıca, 2013-2014 eğitim ğretim dönemi okul sporları faaliyetleriyle ilgili olarak, ölçüt örneklem ile belirlenen, iki beden eğitimi öğretmeniyle ayrı ayrı görüşme yapılmıştır. Görüşme yapılan beden eğitimi öğretmenleri, 2010-2011 eğitim-ğretim dönemiyle ilgili yapılan odak grup görüşmesi katılımcıları arasından seçilmiştir. Kendileriyle 2. kez görüşme yapılan beden eğitimi ğretmenlerinin belirlenmesinde; okul sporları faaliyetlerinin Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılmaya başlandığı 2010-2011 eğitim-ğretim döneminden itibaren faaliyetlere katılan ve her yıl katıldığı spor dalı sayısında düzenli bir artış görülen okullarda görev yapanlar tercih sebebi olmuştur. Katılımcılar hakkında genel bilgiye sahip olabilmek amacıyla hazırlanan demografik özellik bilgi formları kullanılmıştır (Ek 4).

Tablo 3.1: Görüşme katılımcılarının demografik bilgileri

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş (yıl)	Eğitim Durumu	Görev Süresi (yıl)	Görev Yapılan Okul	Katılım (brans)
K 1*	E	37	Y. Lisans	13	İÖÖ	10
K 2	E	41	Lisans	14	İÖÖ	11
K 3	E	35	Lisans	14	İÖÖ	3
K 4	K	32	Lisans	7	İÖÖ	3
K 5*	E	38	Y. Lisans	7	İÖÖ	5
K 6	E	45	Y. Lisans	15	LİSE	4
K 7	K	35	Lisans	12	İÖÖ	5
K 8	E	35	Lisans	2	ANTRENÖR	
İ M	E	34	Lisans	12	İL MÜDÜRÜ	
M	K	45	Doktora		MODERATÖR	

(*) Odak grup görüşmesine katılan beden eğitimi öğretmenlerinden, 2013-2014 eğitim-öğretim döneminde, Bolu'daki okul sporları faaliyetleriyle ilgili olarak ikinci görüşme yapılan beden eğitimi öğretmenleri.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Konu hakkında temel oluşturabilmek amacı ile yasalar, mevzuatlar, süreli yayınlar, araştırmalar ve ilgili diğer kaynaklar taranmıştır. Yapılacak görüşmeler için görüşme formu oluşturulmuş ve kullanılmıştır.

3.3.1. Odak grup görüşme

Katılımcıların sorulara birbirlerinden etkilenerik cevap vermelerinin, okul sporları faaliyetleriyle ilgili farklı sonuçlara ulaşılabilceği düşüncesiyle odak grup görüşmesi tercih edilmiştir.

Bireysel görüşmeler yanında odak grup görüşmeleri de, nitel verileri toplamada önemli bir işleve sahiptir. Grup görüşmelerinde sorulara verilen yanıtlar, gruptaki bireylerin birbiriyle etkileşimleri sonucunda oluşur. Grup dinamikleri sorulara verilen yanıtların kapsamını ve derinliğini etkileyen önemli bir etken olacaktır. Bir insanın tek

başına davranışı ile grup içindeki davranışları arasında farklar vardır (Yıldırım, Şimşek, 2008:151).

Görüşme esnasında, nitel araştırmanın doğası gereği gönüllülük ilkesi esas alınmıştır. Konu ile ilgili literatür kapsamında hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır (Ek 1).

3.3.2. Görüşme

Çalışmada, 2010-2011 eğitim-öğretim döneminde görev yapan, Bolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü, 2010-2011 eğitim-öğretim döneminden, 2013-2014 eğitim öğretim dönemine kadar olan süreçteki sorunların değişimi ile ilgili olarak, odak grup görüşmesine katılan beden eğitimi öğretmenlerinden ikisiyle görüşme yapılmış, görüşmelerde ilgili literatür kapsamında geliştirilen yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır (Ek 2, Ek 3).

Görüşme nitel araştırmada en sık kullanılan veri toplama aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Görüşmenin etkili ve verimli bir veri toplama yöntemi olarak kullanabilmesi için bu yöntemin temel özelliklerini, güçlü ve zayıf yönlerini iyi anlamak, nitel veriye ulaşmayı kolaylaştıracak bir görüşme formu hazırlamada ve gerçekleştirme sürecinde dikkate alınması önerilen ilkeleri özümseyerek işe koşmak gerekmektedir (Yıldırım, Şimşek, 2008:119).

3.3.3. Verilerin çözümlenmesi

Katılımcıların izni dâhilinde odak grup görüşmesi sırasında ses kayıt cihazı ve görüntü kaydedici cihaz kullanılmıştır. Görüşme sırasında, odak grup görüşmesindeki konuşmalar kısa not alma şeklinde kâğıda aktarılmıştır.

Odak grup görüşmesi ile ilgili veriler; araştırmacı ve spor yöneticiliği alanında uzman 2 farklı akademisyen tarafından incelenerek kodlanmıştır. Elde edilen kodlar tablolar halinde gruplandırılarak temalara ulaşılmıştır. Ulaşılan temalar araştırmacı

tarafından biçimlendirilmiştir. Birbiri ile ilişkili veya birbirine benzeyen veriler, belirli kavramlar çerçevesinde bir araya getirilmiş, verilerin içerisinde saklı kalabilecek gerçeklerin ortaya çıkarılabilmesi amacıyla da “içerik analizi” yöntemi kullanılmıştır.

3.4. Geçerlilik ve Güvenirlilik

Araştırma kapsamında yapılan geçerlilik çalışması aşağıda sunulmuştur:

- Araştırma bulguları, verilere ulaşılan ortam dikkate alınarak ve bu ortama bağlı kalınarak tanımlanmıştır.
- Araştırma bulgularının kendi içinde tutarlı olmasına ve anlam ifade etmesine dikkat edilmiştir.
- Bulguların elde edilmesinde kullanılan görüntü ile ses kayıt cihazlarının yanı sıra araştırmacı tarafından görüşmelerdeki önemli kısımlar not alınarak destek sağlanmıştır.
- Ulaşılan bulgular, daha önce oluşturulan kavramsal çerçeve ve kuramlar ile uyumludur.

Araştırmanın dış güvenirlilik çalışması ile ilgili bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

- Çalışmanın güvenirliliğinin sağlanabilmesi için araştırmacı, çalışma yöntemini ve süreçlerini açık ve ayrıntılı biçimde tanımlamıştır.
- Araştırmacı, çalışmada izlediği yöntem ve süreçlerle ilgili kayıtların kapsamını detaylı bir şekilde belirtmiştir.
- Görüşme yapılan idareci ve beden eğitimi öğretmenlerinin, isim ve görev yaptıkları okullar belirtilmeden, harf ve sayı kullanılarak kodlanmıştır. (K1, İM...)

Çalışmanın iç güvenirliliğiyle ilgili olarak;

- Araştırmacı tarafından görüşme, gözlem ve dokümanların incelenmesi sonucunda ortaya çıkan verilere herhangi bir yorum katılmadan, çalışmada sunulmuştur.

- Araştırmacının aynı zamanda gözlemci olarak da çalışmada yer alması, görüşmeler sonucunda ulaşılan verilerin test edilmesine ve bulgulara ek veriler sağlanması için olanak tanıdığıdır.
- Araştırmada verilerin kodlama aşamasında birden fazla araştırmacıdan yarar sağlanarak, kodlama karşılaştırması yapılmıştır.

BÖLÜM IV

4. Bulgular ve Yorumlar

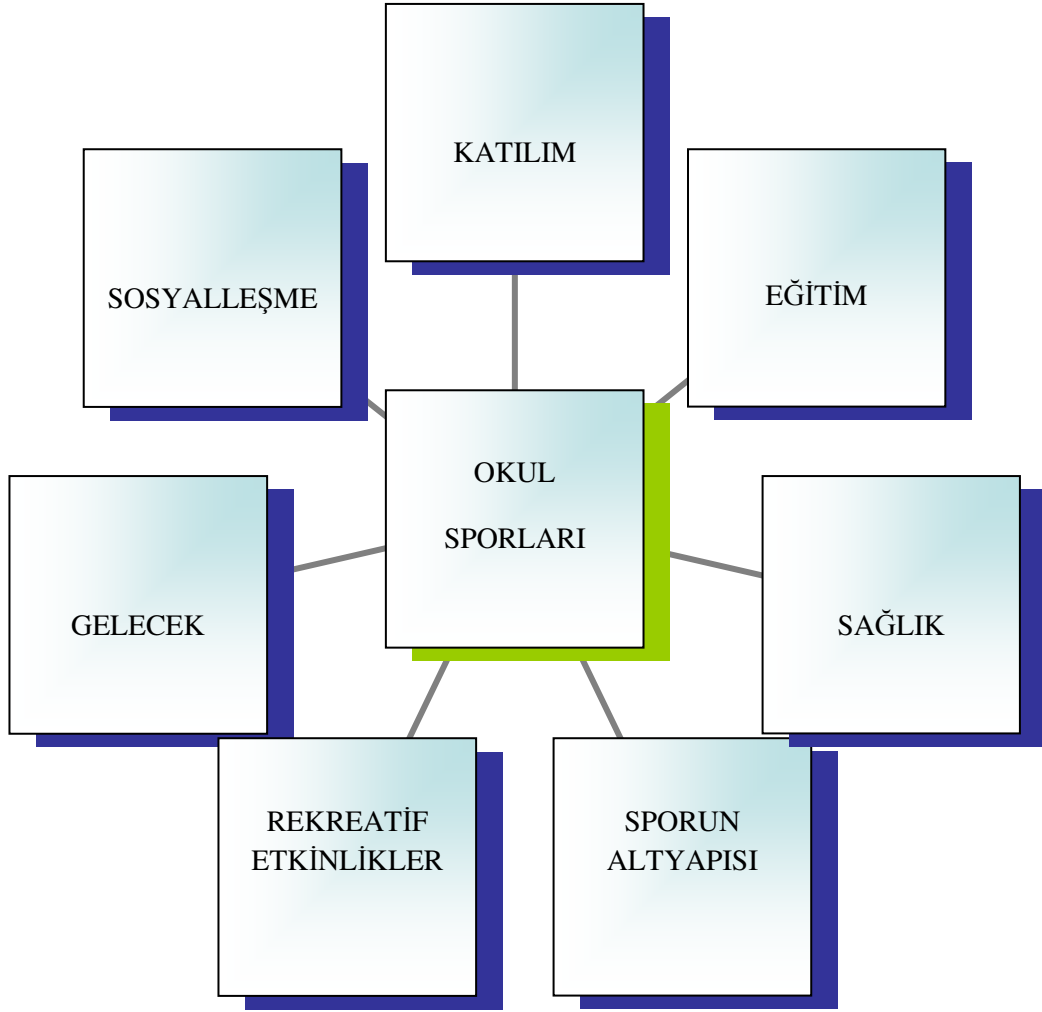
4.1. Katılımcıların Gözüyle Okul Sporları

Görüşme yapılan katılımcılardan, okul sporları kavramı için kısa bir tanım yapmaları istenildiğinde; “sosyalleşme” (K5,K8), “katılım” (K1), “eğitim” (K4), “sağlık” (K7), “sporun altyapısı” (K3), “gelecek” (K6), “rekreatif etkinlikler” (K2) tanımları yapılmıştır (Şekil 4.1.).

K5, okul sporları kavramını “*eğitimlerinde bir sosyal etkinlik olarak, hem gelişimine katkı sağlayacak hem eğitimini destekleyecek faaliyet*” olarak değerlendirerek, okul sporları kavramının sosyalleşme boyutunu ön plana çıkarmıştır.

Spor sayesinde farklı kişilerle, farklı ortamlarda etkileşim içinde olan öğrenciler, sosyal olarak da farklılıklar göstermektedir. Topluluk içinde birey olarak hareket edebilme, vizyon, bakış açısı kazanabilme konusunda kendilerini geliştirebilirler. Okul sporları, büyük önem verilen birçok sosyal değerın oluşmasına ve sürekli hale gelmesine yardımcı olabilir.

“*Düzen kazandırıyor, zamanında yatmak, kalkmak, ders çalışma saatleri olsun, spora ayırdığı vakit olsun*” yaklaşımıyla K4’ün, okul sporları kavramının eğitimin bir parçası olduğuna değindiğini söyleyebiliriz. Yine aynı şekilde K2, okul sporları kavramı için “*okuldaki öğrencilere verilen bir eğitim*” tanımıyla, okul sporları kavramını, eğitimin içinde değerlendirmiştir.

Şekil 4.1: Katılımcıların okul sporları için yaptıkları kısa tanımlar

Okul sporları sayesinde spor ile tanışan bireylerin tümünün sporcu olamayacağı aşikârdır. Ancak sporun hayatlarının her evresinde yapabilecekleri bir faaliyet olduğunu benimsemeleri de bu dönemde kendilerine verilebilir. İleriki yaşlarda sporu meslek edinmemiş olsalar bile, birer anne ve baba adayı olarak kendi çocuklarına spor yapma alışkanlığı verebilecek kişiler oldukları da unutulmamalıdır. Bu bağlamda eğitim-öğretimin içindeki her birey aynı zamanda okul sporlarının potansiyelini oluşturmaktadır.

Okul sporları; öğrenci için ileride yaşayacağı profesyonel bir spor hayatının başlangıcı olabileceği gibi, hayatı boyunca esas işinin yanında sürdürebileceği spor

aktivitelerinin, yani bir spor kültürü eğitiminin de başlangıcı olabilir.

K3 okul sporlarını, “ülke sporunun alt yapısını oluşturan organizasyon” olarak tanımlarken, temel spor eğitiminin öğrenciye okulda verilmesinin ardından, gerekli takip ve yönlendirmelerin yapılmasının okul sporları organizasyonunda mümkün olacağını belirtmiştir.

K7 “özellikle ilköğretimlerde yapılan okul spor faaliyetlerinin, çocukların hem yaşamlarının sağlıklı bir şekilde devam etmesi, hem kişiliklerinin sağlıklı olarak gelişmesi için şart olduğunu düşünüyorum” ifadesiyle, okul sporları faaliyetlerinin, sağlıklı bireyler yetişmesi için araç olarak da kullanılabileceğini vurgulamaktadır.

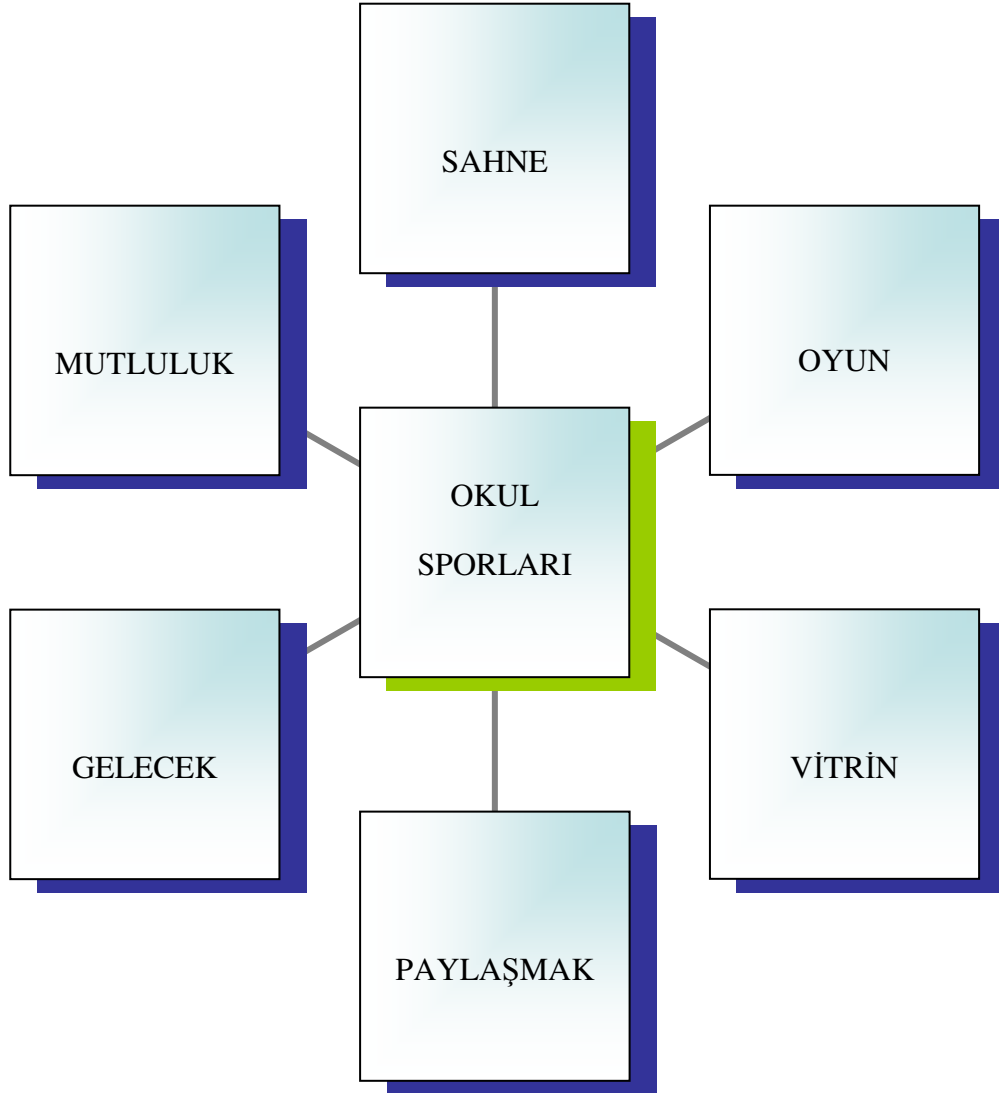
Okul sporları, serbest zaman etkinlikleri içerisinde de değerlendirilmiştir. “Rekabet için içine girdiği için çocuklar bunda illa ki etkileniyor” cümlesiyle K2, sporcu öğrencilerin rekabet ortamından olumsuz olarak etkilendiğini vurgulamıştır. Okul sporları için K1 “herhangi bir gruba dâhil olmayan öğrencilere spor yaptırılması” tanımıyla, okul sporları faaliyetlerini farklı öğrencilerin katılımıyla yapılan bir organizasyon olarak değerlendirmiştir.

Tüm okul öğrencileri serbest zaman etkinlikleri çerçevesinde, kazanan olmadan, birlikte hoş vakit geçirebilirler. Bireye spor kültürünü, okul içinde yapılacak rekreasyon amaçlı spor etkinlikleriyle vermek, günümüz şartlarında hareketsiz, masa ve bilgisayar başında geçirilen zaman hastalığı obezite ile mücadelenin de ilk adımı olabilir. Daha önce spor yapmamış, spor ile hiç tanışmamış okullardaki bireylerin, okul sporları sayesinde spor ile tanışmaları sağlanabilir. Okul sporlarında aktif olarak yer alacak öğrencilerin, daha önce spor yapmamış bireyler içinden seçilmesiyle, farklı kişilerin spor yapmaları sağlanabilir. Kulüp sporları dışında, okul sporları için her bireye farklı bir şans yaratılabilir. Okul sporlarında performans ikinci planda yer almalı ve katılım için daha geniş bir alt yapı düşünülmelidir.

Katılımcılardan okul sporlarına mecazi bir anlam vermeleri istenmiş, verilen cevaplardan farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Katılımcılardan ikisi okul sporlarına

“sahne” (K5,K8) anlamı yüklerken, diğer katılımcılar da “oyun” (K2), “vitrin” (K1), “gelecek” (K3), “mutluluk” (K6), “paylaşmak” (K7) anlamlarını yüklemişlerdir (Şekil 4.2.).

Şekil 4.2: Katılımcıların okul sporlarına verdikleri mecazi anlamlar

K2 “spor bir oyundur, oyun da eğlenmek için oynanır.” ifadesini kullanarak, okul sporlarına, “oyun” mecaz anlamını yüklemiştir. “Öğrencilerin kendilerini ortaya koyabilecekleri bir sahne” cümlesiyle K5, okul sporları kavramını “sahne” metaforu olarak değerlendirmiştir.

Okul sporları faaliyetlerinin katılımcılar üzerinde farklı katkıları da olduğu görülmektedir. Özgüven gelişimi, inisiyatif kullanabilme, karar verebilme gibi özelliklerinde gelişmeler olabilir.

Şenduran' ın 183 öğrenci üzerinde yaptığı araştırmanın bulgularına göre (2008), düzenli spor yapan öğrencilerin, spor yapmayan akranlarına göre daha fazla kendileri ve çevresiyle uyum içersinde oldukları, kendileri ile barışık olduklarını ve çevresi tarafından sevildiklerini belirtmektedir.

K1 “*çocuklar arkadaşlarına kendilerini göstermek, bir gruba ait olmak ya da bir şeyleri sergilemek için oraya çıkıyorlar.*” düşüncesiyle, okul sporları için “vitrin” mecaz anlamını kullanmıştır.

K6 “*mutluluk, kalıcı mutluluk*” metaforu ile okul sporlarını özdeşleştirmiştir. İnsanların mutlu oldukları olayları tekrarlama çabası içinde olduklarını düşünürsek; okul sporları faaliyetleri içerisinde, bireylerin mutlu olmalarını sağladığımızda, birey yaptığı aktiviteyi tekrarlamayı isteyebilir.

Okul sporlarına “*Çocukların bir branştaki paylaşımı, sevgi paylaşımı*” anlamını yükleyen K7, paylaşma duygusunu öğrencilere okul sporları faaliyetleriyle verebilmenin mümkün olduğunu ifade etmiştir.

Okul sporları faaliyetlerine katılan herkesin sporcu olamayacağını ifade eden K3, tüm katılımcıların okul sporları sayesinde spor ile tanışmalarının, ileride bir spor kültürünün oluşmasına katkı sağlayacağını vurgulamıştır.

4.2. Katılımcıların 2010-2011 Eğitim Öğretim Döneminde Karşılaştığı Sorunlar

Çalışmada elde edilen verilerin içerik analizi sonucunda 2010-2011 eğitim öğretim döneminde, okul sporları faaliyetleri kapsamında ortaya çıkan sorunlar 5 farklı ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar eğitim sistemi, planlama, sistem değişikliği,

iletişim ve algı farklılığı olarak isimlendirilmiştir. Bu sorunların, okul sporları organizasyonuna olumlu etkisi (+), olumsuz etkisi (-) olarak ifade edilmiştir (Tablo 4.1).

Tablo 4.1: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre okul sporları faaliyetleri kapsamında ortaya çıkan sorunlara yönelik alt tema ve ana temalar

ALT TEMA	OLUMLU (+)	OLUMSUZ (-)	ANA TEMA
ÖDÜLLENDİRME BÜROKRASİ ZORLUĞU SOSYALLEŞME EĞİTİM	+	- -	EĞİTİM SİSTEMİ
SPORUN ALT YAPISI GELECEK TESİSLER TAKVİM	+	- -	PLANLAMA
STANDARTIN YAKALANMASI BELİRSİZLİK DEVAMLILIK	+	- - -	SİSTEM DEĞİŞİKLİĞİ
İŞBİRLİĞİ BÜROKRASİ ZORLUĞU	+	-	İLETİŞİM
KATILIM FARKINDALIK BAKIŞ AÇISI	+	- - -	ALGI FARKLILIĞI

4.2.1. Eğitim sistemi

Görüşmelerden elde edilen veriler dâhilinde eğitim sistemi temasının altında; ödüllendirme, bürokrasi, sosyalleşme ve eğitim alt temalarına ulaşılmıştır (Tablo 4.2.).

Tablo 4.2: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre eğitim sistemi temasına ait kodlama tablosu

ALINTI	KODLAR	ALT TEMA	TEMA
Katılanlara madalyalar veriliyor. Bir çocuğun bu madalyayı bir hafta boynundan çıkarmadığı oluyor (K5) Maçı kaybetmek pahasına da olsa onu her maçta oynattım (K2)	Eşit ödüllendirme, katılım Katılımı ödülle destekleme, mutluluk yaşatma, madalyanın motivasyon sağlaması Başarıya pozitif katkı sağlama Kaybet-kazan, özgüven Kazanmasına destek verme	Ödüllendirme (+)	EĞİTİM SİSTEMİ
Zaman çok kısıtlıydı. Evrak hazırlama açısından çok sıkıntılı oldu (K1) İki kurum arasında iletişim, mevzuat anlamında bir sıkıntı var. Görevli misiniz? Görevli izinlimi? (K6) 5-6 beden eğitimi öğretmenini kurumumuzda görevlendirebilirdik ama ek ders ücreti alamayacaklardı (İM)	Bürokrasi zorluğu, Eğitmen ve ailelerin zaman kaybı olarak görmeleri Takvim sıkışıklığı, bürokrasi, İletişim sıkıntısı (GSİM-MEB) Ekonomik sıkıntı Mevzuat sıkıntısı ekonomik kayıp yaratıyor	Bürokrasi (-)	
Bir sosyal etkinlik olarak gelişimine katkı sağlayacak, eğitimi destekleyecek bir faaliyet (K5) Sayısal, sözel, fiziksel, sosyal anlamda kendilerini ispat ettikleri yer (K8)	Eğitimi destekleyen sosyal etkinlikler Eğitime ve sosyaliteye katkı sağlama Kendini ispatlama Çocukların kendilerini olumlu ispat ettikleri yer Hayata hazırlık, sosyal gelişime katkı Sosyalleşme, özgüven gelişimi	Sosyalleşme (+)	
Rekabet için içine girdiği için çocuk illa ki etkileniyor (K2) Düzen kazandırıyor. Zamanında yatmak, kalkmak, ders çalışma saatleri olsun, spora ayırdığı vakit olsun (K4)	Yarışma ortamından uzaklaştırılma Rekreatif olmalı Rekabetin çocukları etkilemesi Rekabetsiz serbest zaman etkinliği Okul sporları = eğitim Eğitim öğretimi destekliyor, disiplin kazandırıyor Spor yapan öğrencilerin hayatı düzenli	Eğitim (+)	EĞİTİM SİSTEMİ
Çocuğa pazartesi gel antrenman var diyoruz, o da bize gelemem özel dersim var, dershanede etütüm var diyor ya da sınav koyuyorlar (K2) Eğitim müfredatının bu kadar ağır olması (M) Serbest etkinlik derslerini matematik, fen bilgisi dersleri işlemek için kullanıyorlar (K2)	Bakış açısındaki farklılık Dershanelerin yanlış yönlendirmesi Dershane eğitiminin spor yapmaya zaman açısından olumsuz etkisi Eğitim sisteminin olumsuz etkisi, dershanelerin bakış açısı Eğitim müfredatının ağırlığı Serbest etkinlik derslerine gösterilmeyen saygı Diğer derslerin etkinlik derslerinde de kullanılıyor olması		EĞİTİM SİSTEMİ (-)

Tablo 4.2 (devamı): 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre eğitim sistemi temasına ait kodlama tablosu

<p>Bizim için 7-8-9 önemli yaş. Temeli geniş tutacaksak 1.-2.-3. Sınıflarda da beden eğitimi derslerine branş öğretmenleri girmeli (K5)</p> <p>Diyor ki yok kardeşim sınav var. Sonuçta o sınavın sonucuyla bir yere gidiyor. Çok büyük bir dezavantaj (K3)</p> <p>Acaba ilde okul takımlarında oynayanlara SBS de şu kadar puan verilse, Türkiye Şampiyonu olduğu takdirde şu kadar puan verilse (K2)</p> <p>Performansa dayalı müdür, il müdürü atayacak. İldeki başarı puanını arttıran okul müdür terfi edecek ya da okulunda kalacak (K1)</p>	<p>Doğru derse doğru öğretmen</p> <p>Branş derslerine branş öğretmenleri girmeli</p> <p>Her branşın hocasının o dersi verme isteğinin uygulanmaması olumsuz etki yapıyor.</p> <p>Eğitim sistemi, altyapıya verilen önem</p> <p>Bürokratik sıkıntı</p> <p>Öğretmen izinlerinin sıkıntı yaşatması</p> <p>Mevzuat eksikliği, iletişimsizlik</p> <p>Müfredat yanlışlığı</p> <p>Sınav sisteminin yapıyı etkilemesi</p> <p>Eğitim ve sınav sisteminin olumsuz etkisi</p> <p>Spor yapana puansal destek</p> <p>Sisteme dışarıdan müdahale</p> <p>Spor yapmayı teşvik eden bir eğitim sistemi</p> <p>Destek puan</p> <p>Diğer ülkelerin sistemsel yaklaşımlarının örnek alınması</p> <p>Başka bir ülke sisteminin model alınması</p> <p>Sosyal aktivitelerin başarıya olumlu etkisinin denenerek öğrenilmesi</p> <p>Eğitim sistemine, spora teşvik</p>		
<p>Planlı yaşamayı, disiplini bunun gibi şeyleri öğrenciliği esnasında sayesinde kazanan kişilerin hayatta da başarılı olacakları düşüncesindeyim (İM)</p> <p>Spor yapan ve üniversite sınavında başarılı olarak mühendislik, tıp fakültelerini kazanan öğrenciler var (İM)</p> <p>En azından temel bazı konuların aynı matematik öğretir gibi, yazı yazmayı öğretir gibi, okul sıralarındayken öğretilmesi gerekir bence. Spor ahlakını, fair play ruhunu sporun felsefesini ne kadar çok sayıda öğrenciye anlatabiliyorsa başarılıdır bence (İM)</p> <p>Sporun sadece yarışmak ya da yarışı kazanmak olmadığını da öğrencilere aktarılması gerekir. Sporcu da olsa, hakem ya da seyirci de olsa, bu kişinin öğrencilik sıralarında bu statülerde yapması gereken doğru davranışların eğitimini alması gerekir. Bunu da yapacak beden eğitimi öğretmenidir (İM)</p>	<p>Sporun hayata aktarılması</p> <p>Kişisel gelişime katkı</p> <p>Gelecek planlaması, kişisel gelişim</p> <p>Başarı</p> <p>Okul sporlarının gelecek öğrenime pozitif etkisi</p> <p>Spor yoluyla eğitim</p> <p>Sporun hayat için önemi</p> <p>Sporu yaşam tarzı olarak öğretme</p> <p>Çevresel katılım</p> <p>Beden eğitimi felsefesinin verilmesi</p> <p>Spor felsefesinin verilmesi</p> <p>Amaç uygunluğunun belirlenmesi</p> <p>Fair play ruhunun öğretimi</p> <p>Beden eğitimi öğretmenin önemi</p> <p>Sporun tamamlayıcılarının önemli olması, beden eğitimi öğretmenlerinin sorumluluğu</p> <p>Sporda kendine yer bulma</p>	Eğitim (+)	EĞİTİM SİSTEMİ

Katılımcıların birçoğu karşılaştıkları zorlukların başında mevcut eğitim sistemini göstermişlerdir. Eğitim sistemi nedeniyle, hangi yaş aralığında olursa olsun, öğrencilerin tamamen sınav odaklı ve gelecek kaygısı ile yaşadıkları belirtilmiştir. Mevcut eğitim sisteminin, öğrencilerin spor yapmasını çok zorlaştırdığını vurgulayan katılımcılar, öğrencinin kendi ailesi ile bile gece geç saatlerde ancak bir araya gelebildiğine değinmişlerdir. Tam gün olarak adlandırılan eğitim sistemi ve arkasından sınav odaklı çalışmalar için gidilen dersaneler okul sporlarının önündeki en büyük engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Sistemin dışında müfredatın da ağır olmasından yakınan katılımcılar, serbest etkinlik dersleri ile sosyal derslerin de okul idareleri tarafından zaman zaman daha önemli dersler olarak görülen fen, matematik gibi dersler için kullanılmasından bahsetmektedirler. Öğrencilerin okul sporları faaliyetlerine katılamamalarının yanı sıra, okul içinde bile fiziksel hareket yapacak zaman bulamaması söz konusudur. Dolayısıyla okul sporlarının önündeki en büyük engellerden birinin mevcut eğitim sistemi olduğu aşikârdır.

Okul sporlarına katılımın veya elde edilen başarılı sonuçların ödüllendirilmesi, katılımı olumlu yönde etkileyerek farklı bir motive kaynağı olabilir.

Bürokratik olarak değerlendirilebilecek birçok etkenin okul sporlarında özellikle katılımı olumsuz olarak etkilediği görülmektedir. Okul sporları faaliyetleri kapsamında düzenlenen müsabakaların olduğu günlerde, beden eğitimi öğretmenlerinin kendi okullarındaki ek ders ücretlerini alamadıkları, bunun da kendilerini okul sporlarına katılım ve okuldaki ek derslere devam etme konusunda bir tercih yapmaya sürüklediği görülmektedir. Bununla beraber okul sporları lisans evraklarının daha önceki dönemde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kullanılan e-okul sistemi üzerinden yapılmasına karşın, bu dönemde hala manüel olarak evraklarla uğraşmanın zorluğu da ortaya çıkmıştır.

Bürokrasi sözcüğü tanımlayıcı ve nesnel bir terim olarak kullanıldığında, başkaları tarafından saptanmış politikaları gerçekleştirmekte kullanılan, çok sayıda teknik becerilerden oluşmuş ve büyük operasyonlar için uygun olan karışık bir örgüt içi sistemdir.

Şenduran'ın (2008) yaptığı araştırmanın bulgularına göre, düzenli spor yapan öğrencilerin, spor yapmayan akranlarına göre daha fazla kendileri ve çevresiyle uyum içersinde oldukları, kendileri ile barışık olduklarını ve çevresi tarafından sevildiklerini belirtmektedir.

Çaha (2000) yaptığı çalışmada, sporun sosyal çevrelere katılımı sağlayan, sosyal bir etkinlik olduğunu vurgulamıştır. Sporun sadece spor yapanlar arasında değil, izleyiciler ve diğer bileşenleriyle de sosyal bir ortam yarattığını belirtmiştir.

Katılımcılar *“Düzen kazandırıyor. Zamanında yatmak, kalkmak, ders çalışma saatleri olsun, spora ayırdığı vakit olsun”* (K4), *“Planlı yaşamayı, disiplini bunun gibi şeyleri öğrenciliği esnasında sayesinde kazanan kişilerin hayatta da başarılı olacakları düşüncesindeyim”* (İM), ifadeleriyle, sporun eğitim araçları arasında yer aldığını, eğitimin bir parçası olduğunu vurgulamışlardır. Okullarda spor aracılığı ile öğrencilere düzen, disiplin, ahlak vb. değerlerin verilebileceği katılımcılar tarafından vurgulanan konular arasındadır.

Çocukların erken yaşlardan itibaren iyi bir benlik imajı geliştirmeleri için veliler ve öğretmenler işbirliği içinde çalışmaya, özen göstermelidirler. Eğitim sistemimizde, fiziksel aktivitelerin uygulanışı ile benlik kavramı arasındaki yakın ilişki sadece eğitim bilimciler tarafından bilinen özellikle, ilkokul ve daha sonra orta dereceli okul öğretmenlerinin çok az bildiği bir konudur. Bu nedenledir ki çocukların fiziksel ve duygusal gelişimleri büyük bir kopukluk içerisinde yürütülmektedir (Çamlıyer, 1992).

Okula yeni başlayan öğrenciler mevcut eğitim sisteminde beden eğitimi dersi dolayısıyla spor ile oldukça geç tanışmaktadırlar. Beden eğitimi öğretmenleri ancak 5. sınıftan itibaren öğrenciler ile tanışabilmekte ve spor konusunda yönlendirmeleri bu dönemde yapabilmektedir. Bu durumun önemini (K5) *“Bizim için 7-8-9 önemli yaş. Temeli geniş tutarsak 1.-2.-3. Sınıflarda da beden eğitimi derslerine branş öğretmenleri girmeli”* ifadesiyle vurgulamıştır.

Üstündağ ve arkadaşları (2011) modern toplumun gerektirdiği yaşam tarzının, bireylere kolaylık sağlarken, bireylerin doğal yaşamlarındaki bazı hareketleri de

kısıtladığını belirtmiştir. Spor aktivitelerinin bir yaşam biçimi haline gelmesiyle, kısıtlanan bu hareketlerin telafisinin mümkün olabileceğini vurgulamıştır.

4.2.2. Planlama

Görüşmede planlama konusu genel anlamda olumsuz olarak karşımıza çıkmıştır. Planlamanın yapılmamasının ya da yanlış yapılmasından kaynaklanan gelişmelerin, başta okul sporlarına katılımı olmak üzere birçok konuyu olumsuz etkilediği görülmektedir. Planlama konusu; sporun alt yapısının planlanması, gelecek planlaması, zaman ve tesislerin kullanımının planlanması alt başlıklarıyla ele alınmıştır (Tablo 4.3).

Tablo 4.3: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre planlama temasına ait kodlama tablosu

ALINTI	KODLAR	ALT TEMA	TEMA
Ülkenin spor altyapısının temelini oluşturan organizasyon (K3)	Spor altyapısının temeli. Potansiyel Yaşam boyu eğitimin altyapısı Eğitim ve yönlendirme ile sağlık için spor ve elit spor anlayışı Sporcu havuzu	Sporun Altyapısı (+)	PLANLAMA (+) (-)
Ben okul sporlarını bir ülkenin geleceği olarak görüyorum (K6)	Ülke geleceği, vizyon sağlıyor Gelecek, altyapı İyi eğitim - iyi insan anlayışı, geleceğe yönelik planlama	Gelecek (+)	
Bir de maçları uzun döneme yayarlarsa biz bunu velilere pey der pey hissettirmeden ayarlarız (K2)			
Yılda 12 ay var, siz 1 ayda tüm müsabakaları yapıp çocukların işini bitiriyorsunuz (K2)	Planlama Zamanlama, zamanın etkin kullanımı Planlama eksikliği, zamanın, takvimin verimli kullanılması Branşlar arası farklılık	Takvim	
Özellikle fiziksel altyapıya Milli Eğitimde baktığımızda, ilimizde liselerin hepsinde salon var. Olmayan yok neredeyse. İlköğretim okullarının ise hiçbirinde salon yok (K2)	Performansa göre katılımcı profili belirleme çabası Karşılaştırma ile başarı belirleme çabası Model yaratma, uygulamadaki İstikrarsızlık Yoğun programlar Maç yoğunluğunun (-) etkisi Tesisleşmede alt yapıya verilen önem Tesis eksikliğinin gelişimde olumsuz etkisi	Tesisler (-)	
Mevcut salonlarda planlama yok (K2)	Tesisleşme politikasındaki yanlışlıklar.		

Tablo 4.3 (devamı): 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre planlama temasına ait kodlama tablosu

Mevcut salonların kullanımında planlama eksikliği olduğunu düşünüyorum (İM)			
Eksiklik dediklerim de çok büyük şeyler değil. Skorbordun elden geçmesi, zeminin cilalanması, boya vb. konular (İM)	Salon kullanımında planlama eksikliği Spor salonu ihtiyacı, tesisleşme gerekliliği Yeni tesisler	Tesisler (-)	PLANLAMA (-)
Kurumumuza ait 17 Temmuz Spor Salonu'nun yükü hafifletebilir. 60'lı yıllarda yapılmış bir salon hala şehrin tüm organizasyon yükünü kaldırıyor. Sadece spor organizasyonlarında değil, konser, seminer, kongre vb. etkinliklerde de kaldırıyor (İM)			

Gelecek konusunda okul sporlarının rolünün fazla olacağı katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Özellikle yakın gelecekte ülkenin idaresinde çeşitli görev ve sorumluluklar alıp söz sahibi olacak, sporu ileri seviyeye götürecek üstün yetenekli gençlerin yetiştirilmesi, onların en iyi şekilde geleceğe hazırlanması, ülke çıkarları açısından üzerinde önemle durulması gereken bir konudur (Akgül vd., 2012).

Toplumun geleceği olan gençlerin okul hayatlarında; doktor, avukat, pilot olmayı hedefledikleri gibi, spor aracılığıyla, yetenekli olanların ön plana çıkarılarak, yetenekli oldukları spor dallarında performans sporuna yönlendirmeleri de gerekmektedir. Yetenek seçimi metotlarının uygulanması için okul sporları kapsamında yapılan faaliyetler iyi bir fırsat oluşturmaktadır. Kotan ve arkadaşları 2009 yılında yaptıkları çalışmada, ilkokuldan itibaren çocukların sportif faaliyetlere yönlendirilmesinin, çocuklara iyi alışkanlıklar kazandırma konusunda etkili olduğunu vurgulamışlardır.

Bazı spor federasyonları, okul sporları faaliyetleri kapsamında düzenlenen yarışmaları yakından takip etmektedirler. Bu federasyonlar her il için belirledikleri branş koordinatörlüğü yapacak beden eğitimi öğretmenlerini, yılda birkaç kez seminere davet ederek, bilgi paylaşımı sağlamaktadır. Bu da işlerin her ilde standart bir şekilde ilerlemesine katkı sağlamaktadır. Bazı federasyonların bu sistemi gerçekten başarılı bir şekilde kullandıkları, bazı federasyonların ise göstermelik denecek şekilde yaptıkları, görüşmeye katılan beden eğitimi öğretmenleri tarafından belirtilmektedir.

İldeki tesislerin yetersizliği, daha çok spor salonu konusunda ön plana çıkmıştır. Müsabakaların sıkça oynandığı 17 Temmuz Spor Salonu'nun artık Bolu'nun ihtiyacına karşılık veremediği görülmektedir. Okullara ait spor tesislerinin az oluşu, derslik ihtiyacının giderilmesi nedeniyle yapılan ek binalar, spor alanlarındaki daralmalar, mevcut tesislerin amacına uygun kullanılamayışı, okul sporlarını olumsuz etkilemektedir.

Spor Şurası Komisyon Raporu (2008)'e göre YİBO' lar ve öğrenci sayısı en çok olan okullarda öncelikli olmak üzere, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda spor salonu ve diğer spor tesisleri yapımı zorunlu hale getirilmelidir. Bu tesislerin ders dışı etkinliklerde, spor kulüplerince ve yaygın spor amaçlı kullanımı sağlanmalıdır. Bu husustaki mevcut protokollerin uygulama aksaklıkları giderilmelidir.

Bolu ilinin okul spor salonları açısından, çoğu ilden daha çok spor salonuna sahip olmasına karşın çeşitli nedenlerle bu salonların verimli kullanılmadığı ortaya çıkmıştır. Verimli kullanamama nedenleri olarak da planlama eksikliği, spor salonu bulunan okulların idarecilerinin tasarrufları, elektrik, su giderleri gibi sabit giderlerin ödenememesi, mesai saatleri dışında okulların spor salonlarında personel görevlendirilmemesi vb. sorunlar olarak görülmektedir. Bunun dışında Bolu ilinde okul spor salonlarının tümünün liselerde bulunması, ilk ve ortaokullarda hiçbir spor salonunun bulunmaması da önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. K2'nin *“Özellikle fiziksel altyapıya Milli Eğitimde baktığımızda, ilimizde liselerin hepsinde salon var. Olmayan yok neredeyse. İlköğretim okullarının ise hiçbirinde salon yok”* ifadesiyle, Bolu'daki okul spor salonlarının yapımındaki plansızlık vurgulanmıştır.

Ekmekçi ve arkadaşları (2008) okul sporlarının sorunlarıyla ilgili yaptıkları çalışmada, tesis yetersizliği ve personel eksikliği konularına değinmişlerdir. Bu sorunların halen devam eden sıkıntılar arasında olduğu görülmektedir.

Yapılan rekreatif etkinliklerin zamanının ve yerinin iyi tespit edilmesi ve çocuklara faydalı olacak şekilde düzenlenmesi önem taşımaktadır. Bu etkinlikleri devlet ve özel kuruluşlar desteklemelidir (Bayazıt, 2003).

4.2.3. Sistem değişikliği

Okul sporlarında sistem değişikliğinin olumlu ve olumsuz olarak değerlendirilebilecek birçok farklı noktasının olduğu görülmüştür. Bu farklı noktalar, standardın yakalanması gerekliliği, belirsizlik ve devamlılığın sağlanması olarak adlandırılabilir (Tablo 4.4).

Tablo 4.4: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre sistem değişikliği temasına ait kodlama tablosu

ALINTI	KODLAR	ALT TEMA	TEMA
Bolu'da düzeni sağladık biz. Ama birçok ilde paralar gelmedi. Bolu gibi değil yani (K6)	Genele yansıtılması Diğer illerde bu sıkıntıların devam etmesi Genelleme yapılması	Standartın Yakalanması (+) (-)	SİSTEM DEĞİŞİKLİĞİ (+) (-)
Kurallar okul sporlarında farklı uygulanıyordur, uluslararası daha farklı (K8)	Teknoloji ile iletişimi paylaşımının olumlu desteği Tartışma ortamı, bilinirlik Bakış açısı Branşlar arası farklılık		
Hakemler genelde üniversite öğrencisi oluyor. Tam yetiştiriyoruz, mezun olup gidiyor (K2)	Federasyonlar ve okul sporlarının faaliyet programındaki farklılıklarının olumsuz etkisi Eğitimli kişilerin il değiştirmesi Devamlılığın sağlanamaması		

Tablo 4.4 (devamı): 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre sistem değişikliği temasına ait kodlama tablosu

Benim okulumun mevcudu az. Futbol için doğum tarihleri halen belirlenmemiş (K5) Voleybol oynatacağım 4. Sınıf öğrencim var. Bu öğrenciyi yukarıya taşımak istiyorum, tecrübe kazansın istiyorum, yaşı tutmadığı için yapamıyorum (K2) Futbolda kuralların sonradan açıklanacağı söylendi, herkes hayal kırıklığı yaşadı (K7)	Bürokratik kural yanlılığı Bilgi eksikliğinin katılıma olumsuz etkisi Okul mevcudu, kurallarda belirsizlik Yaş sınırlamasının katılıma olumsuz etkisi Her branşta yaş gruplarının farklı düzenlenmesi Bilgi eksikliğinin katılımcı motivasyonuna olumsuz etkisi Belirsizliğin katılıma olumsuz etki Sık sık değişen kurallar Tanımlama eksikliği	Belirsizlik (-)	
Ürettiğimiz geçici çözümler genele dönüşün (İM)	Geçici çözümlerin genelleme yapılması Sorun çözmede model olma	Devamlılık (-)	
Milli Eğitimde para kaynağı sıkıntılıydı. Gençlik Spora geçti bu tarafı düzeldi ama bu seferde Gençlik Spor Teşkilatında bir takım değişiklikler oldu. Bu kez de takvim hazırlamada sıkıntılar var (K3) Organizasyonun Gençlik Spora geçmesinin çok büyük artıları oldu. Özellikle il dışı faaliyetlerde, tesislerin daha kolay kullanımı, il dışına giderken nakit avansların verilmesi (K3)	Üst yönetimde tanımlama eksik Milli eğitimdeki belirsizlik Önem ve planlama eksikliği Takvimsel etkinliklerin sıkıntısı Müsabaka takvimindeki sıkışıklık ve belirsizlik Yapının el değiştirmesinin uygulama alanına olumsuz etkisi Kurum değişikliği sıkıntısı, Bürokratik işlem zorluğu, Ekstra işlerin asıl işi engellemesi Yapının el değiştirmesinde tesis ve maddi açıdan olumlu gelişim Kurum değişikliğinin ekonomik anlamda rahatlığı	SİSTEM DEĞİŞİKLİĞİ (+)	SİSTEM DEĞİŞİKLİĞİ (+) (-)

Herhangi bir spor organizasyonundaki yönetim, personel, finans vb. gibi faaliyetlere sistemci görüş açısından bakmak, spor yönetiminde sistem yaklaşımı olarak ifade edilebilir. Buna göre spor organizasyonu bir bütün (sistem) olarak düşünülmesi, sistemi oluşturan parçalar alt sistemler ve aralarındaki ilişkiler ayrı ayrı incelenerek karşılaşılan yönetim problemlerine çözüm aranmalıdır (Yetim, 1996).

Ekmekçi ve arkadaşları (2008) maddi yetersizliğin ve ödenek eksikliğinin iki kurumun da sıkıntısı olduğunu vurgulamaktadır. 2010-2011 eğitim-öğretim yılında, bu

sıkıntının organizasyondaki sorumlu kurumun değişmesiyle aşıldığı görülmüstür. *“Organizasyonun Gençlik Spora geçmesinin çok büyük artıları oldu. Özellikle il dışı faaliyetlerde, tesislerin daha kolay kullanımı, il dışına giderken nakit avansların verilmesi”* ifadesi (K3), kurum değişikliğinin beden eğitimi öğretmenleri üzerindeki olumlu yansımalarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

En önemli değişim; mahalli yarışmalarda dereceye girerek ili temsil etmeye hak kazanan ğrenci ve okullarının harcırahlarının, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde denmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Daha nceki dönemde İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin kısıtlı imkânlarından dolayı, ekonomik anlamda okullara destek olamamasının önüne, okul sporları konusunda Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokolle geçilmiştir. Bu sayede il dışında kendi ilini temsil etmeye hak kazanan sporcu ve okul takımlarının harcırahlarının ödenmesi yasal olarak da zorunlu hale gelmiştir. Ancak K6'nın *“Bolu'da düzeni sağladık biz. Ama birçok ilde paralar gelmedi. Bolu gibi değil yani”* yorumuyla, halen bazı illerde bu ekonomik sıkıntının aşılamadığı da anlaşılmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın, okul sporunun geliştirilmesi yolunda belirli bir program uygulamadığı, beden eğitimi derslerinde ve bu dersler dışında öğrencilerin beden kabiliyetlerini değerlendirme, yeterince gelişmemiş olanlara özel eğitim verme gibi metotları kullanmadığı 2. Beş Yıllık Kalkınma Planında ve sonraki planlarda açıkça belirtilmiştir. O dönemden bugüne okul sporları konusunda büyük gelişmelerin olmadığı aşıkârdır.

Okul sporları organizasyonunda bundan önceki dönemlerde yaşanan en büyük sıkıntılardan biri devamlılığın olmaması olarak değerlendirilmiştir. Kurallar, tesisler, yaş kategorileri, hakemler vb. konularda devamlılığın sağlanamamasının, okul sporları organizasyonunu olumsuz etkilediği görülmektedir.

4.2.4. İletişim

Görüşme sonucunda, elde edilen veriler ışığında ulaşılan işbirliği ve bürokrasi kavramları, genel olarak ele alındığında, iletişim sıkıntıları ana başlık olarak karşımıza çıkmaktadır (Tablo 4.5).

Tablo 4.5: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre iletişim temasına ait kodlama tablosu

ALINTI	KODLAR	ALT TEMA	TEMA
<p>Bir, iki beden eğitimi öğretmenin katılıp da bu organizasyon un içinde olmasını isterim (K2)</p> <p>Hakemlik için bir görevlendirmede okul müdürü yazı gelmedi gidemezsin diyor (K7)</p>	<p>Öğretmenlerin spora katılımı Diğer öğretmenlerle işbirliği Bakış açısını değiştirmek için içinde yer alma, anı yaşamak Yönetimin ve öğretmenlerin de spora katılımını destekleyerek sporu sevdirmek İdarenin aktif katılımını sağlamak Memnuniyet Okul, gençlik spor ve milli eğitimin işbirliği Meslek görevi ile yardımcı görevlerin işbirliği Kurumlar arası eşgüdüm Yazışmalardaki sorun, iletişim zorluğu İzinlerin yasal geçerliliği İletişimsizlik, mevzuatın çıkardığı zorluklar</p>	İşbirliği (-)	İLETİŞİM (+) (-)
<p>Milli Eğitimin mevzuatları gereği beden eğitimi öğretmeni, müsabaka günü takımının başında çıktığı zaman idari açıdan sadece izinli sayılıyor. Bu durum da katılımı olumsuz etkiliyor (İM)</p>	<p>Bürokratik işlemlerin zorluğu Tanıtım ve takvimin önemi iletişimin önemi İdari izin sıkıntısı, ders ücreti sıkıntısı Katılımcı sayısının olumsuz etkisi Mevzuatın olumsuz etkisi, ekonomik kayıp Alınan tedbirlerin sınırlı zaman dilimi içermesi katılımı etkiliyor</p>	Bürokrasi Zorluğu (-)	
<p>2 sene kadar önce ilköğretim voleybol maçları 18-20 takımla oynanırken, bu yıl 6 takımla oynandı (K5)</p>	<p>İsteksizlik Katılımda azalma</p>	Katılım (-)	

Tablo 4.5 (devamı): 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre iletişim temasına ait kodlama tablosu

<p>Müsabakalara katılacakların dışında kalanlar için farklı aktiviteler düzenlenebilir (İM)</p> <p>Kazanmayı, birinci olmayı herkes ister tabii ki. Ama kazanmak için önce katılmak gerekir. Katılımı arttırmak için de işbirliği gerekir (İM)</p> <p>Bir önceki seneye göre daha çok katılımcıya ulaştığımızı gördüğümüzde kendimizi başarılı buluyoruz (İM)</p>	<p>Her öğrenciye açık Sedanterlerin olması gerekliliği</p> <p>Dışarıda kalanlara ekstra aktivite planlanması</p> <p>Farklılık yaratmak</p> <p>Katılım=başarı kriteri</p> <p>Katılımcı sayısının önemi</p> <p>Sporcu belgesinin gerekliliği</p> <p>Başarının geçmiş ile ilişkisinin kurularak tespit edilmesi</p>		
<p>Madalyalar ve rekabet ortamı var ya da idarecilerin beklentileri var (K1)</p> <p>Ne kadar çok çocuğu sportif etkinliklere yönlendirebiliyorsam, kendimi o kadar başarılı buluyorum (K4) (K8)</p> <p>Okul müdürünün beklentisi var. Söylüyorum hentbole de katılıyoruz diye, nereden çıktı diyor (K6)</p>	<p>Sedanterlere fırsat verme</p> <p>Eğitmek</p> <p>Beklentiler, başarı zorunluluğu</p> <p>Yönetimin beklentisi,</p> <p>Başarı = madalya</p> <p>İdarenin beklentisi, yarışma ortamı</p> <p>Her branşta yeni öğrenci</p> <p>Fazla katılım sağlama</p> <p>Çok katılım</p> <p>Başarı sadece katılım, katılım sağlama, katılım, kaybetmenin öğretilmesi</p> <p>İsteklilik</p> <p>Başarı = katılım</p>	<p>Katılım</p> <p>(+) (-)</p>	<p>İLETİŞİM</p> <p>(+) (-)</p>
<p>Okul idarecilerinin de taşın altına elini sokması gerekir. Beden eğitimi öğretmenlerine destek vermesi gerekir (İM)</p> <p>Bu organizasyonu Bolu'da Milli Eğitim Müdürlüğü ile koordine bir şekilde sorunsuz yapıyoruz (İM)</p> <p>Milli Eğitim Müdürlüğü en büyük paydaş. Daha çok öğrenciye ulaşmamız için bize destek vermesi gerekiyor (İM)</p> <p>Bunun yanında Emniyet Müdürlüğü, Sağlık Müdürlüğü, Belediyelerin de ilgili birimleri var (İM)</p> <p>Öyle bir zaman geliyor ki 2-3 salona ihtiyacımız oluyor. Bu durumlarda bu kurumlarla işbirliği yapıyoruz (İM)</p> <p>Beden eğitimi öğretmenlerini idarecileri desteklemeli. İdarecilerin gözünde spor için bir bakış açısı yaratılmalı (İM)</p> <p>Sporcu potansiyeli Milli Eğitimdeki okullarda. Bizde de tesis ve antrenör var (İM)</p>	<p>Beden Eğitimi Öğretmenlerine destek</p> <p>Yönetimin desteği olmalı</p> <p>Organizasyonun düzenliliği</p> <p>Paydaşların desteği</p> <p>Eşgüdüm, çözüm üretme</p> <p>Daha fazla katılım, işbirliği, destek</p> <p>Öğrencilere spor yapma alışkanlığı kazandırma, paydaş desteği, MEB den destek beklentisi</p> <p>Daha fazla katılım için işbirliği, spor yapma alışkanlığı</p> <p>Beden eğitimi derslerinin önemi</p> <p>Kuruluşlar arası iletişim, işbirliği</p> <p>Eşgüdüm ve işbirliği</p> <p>Kurumlar arası işbirliği</p> <p>Paydaş desteği</p>	<p>İşbirliği</p> <p>(+) (-)</p>	<p>İLETİŞİM</p> <p>(+) (-)</p>

Tablo 4.5 (devamı): 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre iletişim temasına ait kodlama tablosu

<p>Önceden OBESİD varken Ankara’da meslektaşlarımıza sorabiliyorduk (K1)</p> <p>Kural değişiklikleri olurdu, bunlar bize daha önceden duyurulurdu (K6)</p> <p>Voleybol Federasyonu okul sporlarında da, kulüplerde de aynı kuralları uyguluyor (K3)</p> <p>Atletizm Federasyonu’nun bir seminerine katıldım, göstermelik yapılmış bir seminer (K2)</p>	<p>OBESİD iletişim kolaylığı idi</p> <p>Tepe ile iletişim sıkıntısı</p> <p>Muhatap eksikliği</p> <p>Tepe yönetimin süreç içine dahil olmada geç kalması</p> <p>İletişim eksikliği</p> <p>Eski sisteme alışkanlık</p> <p>İş yapmada hantallık</p> <p>Geçiş süresindeki zorluklar</p> <p>Zamanında yapılmayan iletişimin katılıma olumsuz etkisi</p> <p>Geçiş döneminin zorlukları</p> <p>Eğitim, düzen</p> <p>Seminerin iletişime olumlu etkisi</p> <p>Seminer ve eğitimin iletişime katkısı</p> <p>Branşlar arası farklılıklar</p> <p>Paydaşların işbirliğinin takvime olumlu katkısı</p> <p>İşbirliğinin olumlu etkisi,</p>		<p>İLETİŞİM</p> <p>(+) (-)</p>
--	--	--	--------------------------------

Okul sporları organizasyonunun içinde yer alan tüm paydaşların aynı dili anlayabiliyor ve konuşabiliyor olması çok önemlidir. Beden eğitimi öğretmenleri bir sıkıntı yaşadıklarında, konuyu rahatça anlatabilecekleri bir yetkili aramakta ve soruna çözüm bulunmasını istemektedirler. Okul sporları organizasyonunun Milli Eğitim Bakanlığı’nın sorumluluğunda yapıldığı dönemde, bir problem olduğunda Ankara’da ulaşabilecekleri öğretmen meslektaşlarının olması katılımcılar tarafından bir avantaj olarak görülmektedir. “*Önceden OBESİD varken Ankara’da meslektaşlarımıza sorabiliyorduk*” (K1) ifadesiyle katılımcıların bu dönemde muhatap bulamamanın sıkıntısını yaşadıkları anlaşılmaktadır. Bu yüzden okul sporları faaliyetlerine katılmaktan vazgeçen beden eğitimi öğretmenlerinin olduğu vurgulanmaktadır.

K6’nın “*Kural değişiklikleri olurdu, bunlar bize daha önceden duyurulurdu.*” ifadesinden; Okul sporları organizasyonunun Milli Eğitim Bakanlığı’nın sorumluluğunda yapıldığı dönemde, kurallardaki değişikliklerin ya da yaş gruplarının duyurularının zamanında, planlı bir şekilde tüm Türkiye’ye yapıldığı anlaşılmaktadır. Spor Genel Müdürlüğü döneminde, bu duyuruların yapılamamasını ya da geç yapılmasını, geçiş sürecindeki bir sancı olarak değerlendirebiliriz. Ekmekçi ve

arkadaşları (2008) iletişim sorunlarını; Milli Eğitim Müdürlüğü ve Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arasında gerçekleştirilen yazışmaların ve haberleşmenin iyi bir şekilde gerçekleştirilmemesinden kaynaklandığını vurgulamışlardır. O dönemden beri süre gelen iletişim sıkıntılarının halen devam etmekte olduğu bu çalışmada da açıkça ortaya çıkmaktadır.

Gürgen'e göre (1997) herhangi bir iletişim aracının kullanımı söz konusu olduğunda, uygun aracın seçimi, seçilen araca uygun şekilde iletinin kodlanması, iletilerin yapısına dikkat edilmesinin de iletişim becerileriyle ilgili konular arasında yer almaktadır.

Doğu (2001) İl Milli Eğitim Müdürlüklerinde görevli ve spor ünitesinden sorumlu 75 farklı şube müdürü üzerinde yaptığı çalışmada; şube müdürlerinin 17 farklı branştan öğretmenler olduğunu ve bunlardan sadece 13 ünün beden eğitimi öğretmeni olduğunu vurgulamış; yönetim biliminin, başarıya, konuya hâkim ve kendi alanında eğitim görmüş yöneticilerin elinde daha kolay ulaşacağını açıkça ortaya koyduğuna değinmiştir. Türkiye'deki Spor Teşkilatında görev yapan ya da yapacak personel ile ilgili olarak, Spor Şurası Komisyon Raporunda (2008) "Devlet Personel Kanunu içinde "Spor Hizmetleri" sınıfının oluşturulması için yasal düzenlemeler yapılmalı, istihdam alanları tarif edilmeli, görev tanımları yapılmalıdır. Spor Teşkilatı personel politikasında, spor bilimlerindeki uzmanlık alanlarını (spor yöneticiliği, spor tesisleri işletmeciliği, antrenör ve beden eğitimi öğretmeni vb.) esas almalıdır" vurgusu yapılmıştır.

Bürokratik işlemler, kırtasiye işlemleri olarak da adlandırabileceğimiz şekliyle iletişim konusunda da karşımıza çıkmaktadır. Eğitim sistemi içindeki bürokratik, mevzuat yanlışlıklarının yanı sıra, zaman kaybına yol açan farklı uygulamalar bürokratik olarak okul sporları katılımcısını etkilemektedir. Devlet mekanizmasının yazışma kuralları gereği, yapılan tüm duyuruların resmiyet kazanması için izlenmesi gereken iletişim kanallarının uzunluğu organizasyonu olumsuz etkilemektedir. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nün herhangi bir okul idaresine fikstür, fikstür değişikliği, yer-tarih değişikliği vb. konularda yapması gereken anlık bildirimler, bürokrasi içindeki

iletişimin uzun yolunda kaybolup gitmektedir. Bu durum sonucunda farklı mağduriyetlerin de ortaya çıktığı geçmiş dönemde de görülmüştür.

Öğrencilerin spora olan bakış açıları da farklılık gösterebilir. Kimi öğrenci bizzat kendisinin içinde yer aldığı etkinliklerden, uygulamada kendisinin bulunduğu faaliyetlerden hoşlanır. Kimisi de arkadaşlarının içinde bulunduğu etkinlikleri izlemekten hoşlanmaktadır. Arkadaşları ile ortak bir şeyler yapmaktan, ekibin bir parçası olmaktan mutluluk duyan öğrencilerin yanı sıra başarıyı, kazanmak olarak kendine görev edinen öğrenciler de bulunmaktadır (Gill ve diğerleri 1983). Spora katılım güdülenmesi ile ilgili yapılan çalışmalar, beceri gelişimi ve öğrenimi, eğlence, fiziksel zindelik, arkadaş edinme ve başarmanın, spora katılmayı etkileyen en önemli nedenler olduğunu ortaya koymuştur (Doğu, 2001).

İnal (2006) Yaptığı çalışmada, okul sporları faaliyetlerinin önemine dikkat çekmiş, okullardaki şiddetin artış göstermesindeki sebepleri; sosyal, kültürel ve spor aktivitelerinin azlığı ile ilişkilendirmiştir.

Okul sporları; çocuklar için sportif hayatın bir başlangıcı olabilmekte, aktif sporculuk devam etmese bile erken yaşlarda sporla tanışmanın fırsatını oluşturabilmektedir. Çocukların okul sporlarına katılımları sosyal, fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerinde önemli rol oynamaktadır (İlhan, Gencer, Ulucan, 2011).

Akgül ve arkadaşları (2012); Yaptıkları çalışmada, öğrencilerin ders dışı spor çalışmalarını engelleyen en önemli faktörler olarak; diğer derslerdeki başarıyı olumsuz etkiler endişesini, okullarında duş alacak yerlerin olmayışını, bir üst eğitim öğretim kurumu imtihanlarına hazırlanmak zorunda olmalarından dolayı yeterince boş zaman bulamadıklarını, okullarında soyunma odalarının olmayışını, spor çalışmalarının düzenli yapılmayışını, ailelerinden yeterli desteği alamadıklarını, derslerindeki devamlılığa engel olmasını, sporculardan katılım için para toplanması konularını belirtmişlerdir.

4.2.5. Algı farklılığı

Katılımcıların “Ailelerin *de spor yapan çocuk başarısız olur zihniyetini bırakması gerekir* “(M). *Ben idarecilerden daha çok ailelerin zihniyetinin değişmesi gerektiğini düşünüyorum* (K7) ifadeleriyle, okul sporlarının önemi konusunda, farkındalık anlamında bir eksikliğin söz konusu olduğu belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, sporun yaşam tarzı olarak benimseneceği gibi, bakış açılarındaki farklılıkların okul sporlarını olumsuz etkilediği vurgulanmıştır (Tablo 4.6).

Tablo 4.6: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre algı farklılığı temasına ait kodlama tablosu

Spor yapma alışkanlığı bir gelenek, yaşam tarzı haline getirilebiliyorsa ne mutlu. Kötü alışkanlıklardan uzak tutabiliyorsak (K3) Parmakları çok müsait bir sporcum var, piyano çalmaya başladı, keman çalan da var (K4) Bu sene fen lisesini birincilikle kazan sporcum basketbol ve tenis oynuyordu (K2)	Yaşam tarzı olarak spor Spor yapma alışkanlığı Sosyal katılım Fiziksel durumuna göre farklı aktivitelere yönlendirme Yetenek farklılığı, sadece spor olmamalı Sportif başarı=eğitim başarısı Sporun plan ve programlı yaşama katkısı Planlı çalışmanın her alanda başarısı Kötü alışkanlıklardan uzaklaştırma	Yaşam Tarzı (+)	ALGI FARKLILIĞI (+) (-)
Ailelerin de spor yapan çocuk başarısız olur zihniyetini bırakması gerekir (M) Ailelerin yanında dershaneleri ve dersane öğretmenlerini de bilinçlendirmek gerekiyor (K1)	Ailenin bilinçlendirilmesi, çocuğun hayatı planlaması Aileyi olumlu yönlendirme çabası Yaşam planlamasına katkı Çevresel etkenlerin yanlış bakış açısı Çocuğun hayatındaki diğer süreçlerde yer alan bireylerin yönlendirilme ihtiyacı	Farkındalık (-)	
Madalya, kupa kazanamayacaksak müsabakalara katılmayalım diyen okul idarecileri var (İM)	Spor felsefesini bilmeyenler için başarı=madalya Ast-üst beklenti farklılıkları Başarı kriteri farklılıkları	Bakış Açısı (-)	
Gençlik ve Spor Bakanı okul sporlarının öneminin farkında değil diyelim (M) Bunu Tarım Bakanı söylese neyse (K6) Bu şekilde takım sayıları düşüyor (K2)	Neyin önemli olduğu konusunda bilgi eksikliği Farkında olmama, bilinçsizlik en üst yönetimin bilgi eksikliği Çelişki, idari eksiklik Bakış açısı isteksizlik yaratıyor Bilinçsizliğin olumsuz etkisi		

Tablo 4.6 (devamı): 2010-2011 Eğitim öğretim dönemiyle ilgili görüşmelerden elde edilen verilere göre algı farklılığı temasına ait kodlama tablosu

Okul müdürü birincilik bekliyor, birinci olamayacaksınız katılmayın der gibi. Zihniyetin değişmesi gerek (K6)			
Okulumda bahar şenliği yapıyorum, illa maça çıkmaları gerekmiyor (K5)	İdarecinin önemi ve spora bakış açısı Rehber öğretmenin spora negatif bakış açısı Müdürün resim, müzik ve beden eğitimi derslerine bakış açısı Bakış açısındaki farklılık Zihniyet değişikliği=başarı yönetimin bakış açısını olumlu yönde geliştirme düşüncesinin başarıya katkı sağlaması İdarenin bakış açısı Beklenti farklılığı Ailelerin spora olumsuz yaklaşımı Başarının farklı algılanması hedef farklılığı	Bakış Açısı (+) (-)	ALGI FARKLILIĞI (+) (-)
Rehber öğretmen öğrencileri zaman zaman resim, müzik ve beden eğitimi derslerinden alarak görüşme yapabileceğini okul müdürüne söyledi. Okul müdürümüz ise bu dersler dışında, istediği dersten öğrencileri alarak görüşme yapabileceğini söyledi. Okul müdürünün bakış açısı önemli (K5)			
Ben idarecilerden daha çok ailelerin zihniyetinin değişmesi gerektiğini düşünüyorum (K7)			
Bazı çocuk için başarı birinci olmaktır, bazısı için de maça oynamaktır (K8)			

Başta aile olmak üzere tüm toplumun hareket ve sporun faydalı etkileri konusunda bilinçlendirilmesi önem taşımaktadır. Gren ve Chalip (1997) spora katılım aşamasında, çocuklarla ailelerinin memnuniyeti konusuna değinmişlerdir. Çocuğun sporda devamlılığının olabilmesi için hem kendisinin hem de ailesinin memnuniyetinin önemini vurgulamışlardır. Ailelerin, çocuklarının spor yaşantılarına yönelik farklı beklentiler içerisinde olmalarının, çocuk üzerinde stres ve kaygı yaratabileceğini söylemişlerdir.

Kerkez 2004 yılında yaptığı çalışmada, her öğretim kurumda en az bir beden eğitimi öğretmenin bulunması ve çocukların oyun şeklinde spor aktivitelerine katılmalarının sağlanması gerekliliğinin üzerinde durmuştur. Spor aktivitelerinin, uygulamaya katılacak bireylerin yaş durumlarına ve fiziksel özelliklerine göre farklılık göstermesi gerektiğini söylemiştir.

İdarecilerin spora olumsuz yaklaşımları, en önemlisi seçmeli hale getirilen beden eğitimi derslerinin okul müdürleri tarafından seçmeli dersler arasında bile gösterilmek istenmemesi, yarışmalarda okullardan katılım ücreti alınması azalma sebeplerindendir (Gümüş, 2006). K5 tarafından belirtilen “*Rehber öğretmen öğrencileri zaman zaman resim, müzik ve beden eğitimi derslerinden alarak görüşme yapabileceğini okul müdürüne söyledi. Okul müdürümüz ise bu dersler dışında, istediği dersten öğrencileri alarak görüşme yapabileceğini söyledi. Okul müdürünün bakış açısı önemli*” ifadeleri, okul idarecilerinin spora olan yaklaşımlarındaki farklılığı bize göstermektedir.

Ders dışı etkinliklerin uygulanmasında, okul yöneticilerinin sahip oldukları hayat, eğitim ve meslek felsefeleri önemli bir yer tutar. Bu felsefe yöneticilerin düşüncelerini oldukça etkiler. Bu sebeple bir kısım yönetici, ders dışı etkinliklere büyük destek verirken, imkân yaratıp uygulanmasını gerçekleştirirken, bir kısım yönetici ise; bu etkinlikleri zaman alıcı, kaynakları boşa harcayıcı, disiplini gevşetici... v.b. faaliyetler olarak görmektedir (Kalkavan vd, 2006).

Okul idarecilerinin yanı sıra ailelerin de spora olan bakış açılarında farklılıklar görülmektedir. Spor yapan öğrencilerin eğitimlerinden geri kalacağını düşünen aileler olduğu gibi, spor sayesinde düzenli ve planlı çalışmayı öğrenerek daha sosyal, sağlıklı ve etkin birer fert olacağını düşünen aileler de bulunmaktadır. “*Bu sene fen lisesini birincilikle kazanan sporcum basketbol ve tenis oynuyordu*” K2’nin bu ifadesi, spor yapan öğrencilerin, derslerinde de başarılı olabileceğini desteklemektedir. Kotan ve arkadaşları (2009), günümüzde spor yapan öğrencilerin derslerinde de başarılı olduklarını belirtmişlerdir.

4.3. Katılımcıların 2013-2014 Eğitim Öğretim Döneminde Karşılaştığı Sorunlar

2010-2011 eğitim öğretim döneminde, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri tarafından ilk kez düzenlenen Bolu ilindeki okul sporları faaliyetlerinde yaşanan sorunlar ile ilgili olarak yapılan odak grup görüşmesine katılan beden eğitimi öğretmenlerinden, belirlenen ikisiyle, ayrı ayrı görüşme yapılarak; kendilerine okul

sporları organizasyonunda 2013-2014 eğitim öğretim dönemi ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Odak grup görüşmesinden elde edilen veriler doğrultusunda, ulaşılan temalar ışığında, 2010-2011 eğitim öğretim döneminden 2013-2014 eğitim öğretim dönemine kadar olan süreçte, okul sporları faaliyetlerinde bir değişikliğin olup olmadığı, değişiklik varsa neler olduğu, görüşme yapılan beden eğitimi öğretmenlerine sorulmuştur.

Kendileriyle 2013-2014 eğitim öğretim dönemiyle ilgili, ikinci kez görüşme yapılan beden eğitimi öğretmenlerine; 2013-2014 eğitim-öğretim döneminde, Bolu’da düzenlenen okul sporları faaliyetlerinde yaşanan sorunlar sorulmuş ve ortaya çıkan veriler ilişkilendirilerek, aşağıda tablo halinde sunulmuştur (Tablo 4.7).

Tablo 4.7: Beden eğitimi öğretmenleriyle 2013-2014 eğitim öğretim dönemiyle ilgili yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin kodlama tablosu

ALINTI	KODLAR	ALT TEMA	TEMA
Geçtiğimiz yıllarla kıyaslanınca programlama anlamında biraz daha düzgün olduğunu düşünüyorum (K1) Biraz daha düzenli, planlı çalışıldığını gördüm (K5) Bir branşta yarışmalar biter bitmez hemen orada bir organizasyon yapılıp, gerekli kişilerle ödül töreninin yapılması bile aslında organizasyonunun eskiye göre ne kadar planlı yapıldığını gösteriyor (K5)	Programın daha düzenli yapıldığı Planlama daha iyi		PLANLAMA (+)
Lisans sürecini bizim için, okul için daha kısa sürede halledebildiğimizi olumlu bir gelişme olarak görüyorum (K1) Evrak konusunun bizi biraz daha rahatlattığını söyleyeyim (K5) Bir telefon açıyorum Gençlik Spordaki okul sporları bölümündeki arkadaşlara, direk orada öğrencimin TC numarasını vererek işimi halledebilir oldum (K5) Okul sporları için bir birim oluşturulması, bu birimde 3-4 tane faal arkadaşın olması ve herkese birebir yardımcı olmaları sorunu çözdü (K5) İşlerin elektronik ortama yansması da iyi oldu (K5)	Lisans işlemlerinde kolaylık Bürokraside hızlanma İletişimin iyi kullanılması İletişimin kolaylığı Alana hâkim kişilerin işe dahil olmaları Alanda profesyonel çalışan artışı Teknolojinin faydası Teknolojinin iletişimi hızlandırması	Bürokrasi Zorluğu (+)	İLETİŞİM (+)

Okul sporları organizasyonunun, 2013-2014 eğitim öğretim döneminde, önceki dönemlere göre daha planlı ve işinde profesyonel kişilerce yapıldığı vurgulanmıştır.

Planlama konusunda, organizasyonun daha iyi ve daha düzenli yapıldığı, K5 nin “*Bir branşta yarışmalar biter bitmez hemen orada bir organizasyon yapılıp, gerekli kişilerle ödül töreninin yapılması bile aslında organizasyonun eskiye göre ne kadar planlı yapıldığını gösteriyor*” cümlesinden anlaşılmaktadır.

K5 “*Okul sporları için bir birim oluşturulması, bu birimde 3-4 tane faal arkadaşın olması ve herkese birebir yardımcı olmaları sorunu çözdü*” ifadesiyle, organizasyonun daha planlı olarak düzenlenmesini, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğünde sadece okul sporlarıyla ilgilenen bir birimin olmasıyla ilişkilendirmiştir.

Artık lisans işlemlerinin elektronik ortamda kolayca yapılıyor olmasını, K1 “*Lisans sürecini bizim için, okul için daha kısa sürede halledebildiğimizi olumlu bir gelişme olarak görüyorum*” diyerek özetlemektedir. Bu sayede de, evrak işlerinin ortadan kalktığı ya da azaldığı ortaya çıkmaktadır.

4.3.1. Eğitim sistemi

İkinci kez görüşme yapılan beden eğitimi öğretmenlerine, 2010-2011 eğitim öğretim dönemiyle ilgili yapılan odak grup görüşmesinde ortaya çıkan başlıklardan “eğitim sistemi” konusunda, 2013-2014 döneminde değişikliğin olup olmadığı, olduyorsa nasıl değişiklikler olduğu sorulmuştur. Elde edilen veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur (Tablo 4.8).

Tablo 4.8: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili eğitim sistemi temasına ait kodlama tablosu

ALINTI	KODLAR	ALT TEMA	TEMA
Zaten sistem değişti. 4+4 e geçmemiz nedeniyle artık 5. Sınıftan itibaren ortaokul olarak değerlendirildik. 5-6-7 ve 8. Sınıflar olarak şimdi ortaokuluz bu bağlamda daha önceden 4. Sınıflara da spor yaptırabiliyorken müsabaka anlamında, altyapı anlamında onları yetiştirebiliyorken şu anda onları kaybettik (K1)	Sistemin olumsuzluğu Sistemin zorluğu		EĞİTİM SİSTEMİ (+) (-)

Tablo 4.8 (devamı): 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili eğitim sistemi temasına ait kodlama tablosu

Her sene içinde 1 sınavın olması, işte çocukların ortaokul öğrencisi olması nedeniyle öğrenci bulmada problem yaşıyorduk. Ama bu eğitim sistemindeki, sınav sistemindeki özellikle bu yıl biraz daha değişmesi, benim için çocukların yarışmalara katılmasının fazlaşmasını sağladı (K5)	Sınav sistemindeki değişikliğin okul sporlarına pozitif etkisi Yeni eğitim sisteminin katılımı arttırması	Sınav Sistemi (+)	
Önce OBESİD in kapatılması sonrasında spor kulüpleri yönetmeliğinin kaldırılması okul sporları organizasyonunu artık Gençlik Spor Bakanlığı yapıyor bizle bir ilişkisi kalmadı imajı yarattı ben de. Okulların spor malzemesi tedariki konusunda ve spor organizasyonu için ekonomik gücünü azalttı (K1)	MEB ile GSB arasında ilişki Ekonomik sıkıntı Maddi imkân yetersizliği	Mevzuat Değişikliği (-)	

2010-2011 eğitim öğretim döneminden günümüze gelene kadar, eğitim sistemi konusunda yapılan değişikliklerin, okul sporları faaliyetlerini hem olumlu anlamda hem de olumsuz anlamda etkilediğini söyleyebiliriz. Sistemin genel anlamıyla 4+4 şeklinde ilkokul ve ortaokul olarak ayrılmasının, okul sporları faaliyetlerine katılan yaş gruplarında 1 sınıfın eksilmesine neden olduğu görülmektedir.

Eski sistemde 4. sınıf öğrencilerinin de yarışmacı olarak katılabildiği okul sporları faaliyetleri, yeni dönemde 4. sınıf öğrencilerinin ilkokul olarak tanımlanmasından dolayı, okul sporları organizasyonunu olumsuz etkilediği vurgulanmıştır. ”Zaten sistem değişti. 4+4 e geçmemiz nedeniyle artık 5. Sınıftan itibaren ortaokul olarak değerlendirildik. 5-6-7 ve 8. Sınıflar olarak şimdi ortaokuluz bu bağlamda daha önceden 4. Sınıflara da spor yaptırabiliyorken müsabaka anlamında, altyapı anlamında onları yetiştirebiliyorken şu anda onları kaybettik” (K1).

Eğitim sisteminde, ortaokullara yönelik uygulanan sınav sisteminde yapılan değişikliğin ise okul sporları faaliyetlerini olumlu etkilediği ortaya çıkmaktadır. 2010-

2011 eğitim öğretim döneminde, 6., 7., ve 8. sınıflarda okuyan öğrencilerin tümü dönem sonunda lise öğrenimleri için sınava girerken, sınav sisteminde yapılan değişikliklerle 2013-2014 eğitim öğretim döneminde sadece 8. sınıf öğrencilerinin tabi olduğu bir sınav uygulamasının yapıldığı görülmektedir. K5 *“Her sene içinde 1 sınavın olması, işte çocukların ortaokul öğrencisi olması nedeniyle öğrenci bulmada problem yaşıyorduk. Ama bu eğitim sistemindeki, sınav sistemindeki özellikle bu yıl biraz daha değişmesi, benim için çocukların yarışmalara katılmasının fazlalaşmasını sağladı”* ifadesiyle, Milli Eğitim Bakanlığı'nın sınav sisteminde yaptığı bu değişikliğin, okul sporları faaliyetlerine katılımı olumlu yönde etkilediğine değinmiştir.

K1 *“Önce OBESİD in kapatılması sonrasında spor kulüpleri yönetmeliğinin kaldırılması okul sporları organizasyonunu artık Gençlik Spor Bakanlığı yapıyor bizle bir ilişkisi kalmadı imajı yarattı ben de. Okulların spor malzemesi tedariki konusunda ve spor organizasyonu için ekonomik gücünü azalttı”* yorumuyla, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan bazı mevzuat değişikliklerinin, okulların spor malzemesi alma konusunda kaynak sıkıntısı yaşamasına ve okul sporları organizasyonları için okulların ekonomik zorluklar çekmesine neden olduğunu vurgulanmıştır.

4.3.2. Planlama

Görüşme yapılan beden eğitimi öğretmenlerinden, okul sporları faaliyetlerinin, 2010-2011 eğitim dönemiyle 2013-2014 eğitim öğretim dönemini, planlama konusunda karşılaştırmaları istenmiş ve elde edilen veriler aşağıda tablo halinde sunulmuştur (Tablo 4.9).

Tablo 4.9: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili planlama temasına ait kodlama tablosu

ALINTI	KODLAR	ALT TEMA	TEMA
Organizasyonun şu anda tek elden, GHSİM tarafından yapılıyor olması, faaliyetlerin biraz daha düzenli gitmesini sağlıyor (K1) Dönemin başından GHSİM tarafından tüm dönem boyunca yapılacak faaliyetlerin duyurulmasından dolayı kendimizi planlayabiliyoruz, antrenman planımızı buna göre yapabiliyoruz (K5)	Tek elden yönetimin olumlu etkisi Düzenli faaliyetler Planlamanın iyi yapılması İletişimin planlamaya olumlu katkısı	Takvim (+)	PLANLAMA (+)
İlk dönemlerde bende de, diğer arkadaşlarda da bir önyargı vardı. Herkes bir tereddütle yaklaşmıştı diye hatırlıyorum. Kim uğraşacak? Neden Gençlik Spora geçti vs. birçok tereddüt vardı (K5) Bu döneme baktığımızda, o dönem daha büyük sorunlar yaşanıyordu. Bu dönemde GHSİM daha objektif yapmaya başladı bu işi (K5)	Başlangıçta ön yargı Önceden zaman harcamak istememe Adalet, eşitlik Kurumun objektifliği		

Okul sporları faaliyetlerinin Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılmaya başlandığı ilk dönemden günümüze kadar olan süreçte, faaliyetlerle ilgili planlamaların daha verimli yapıldığı vurgulanmaktadır. K1 “*Organizasyonun şu anda tek elden, GHSİM tarafından yapılıyor olması, faaliyetlerin biraz daha düzenli gitmesini sağlıyor*” söylemiyle, bu verimliliğin nedeni olarak, organizasyonun artık sadece GHSİM tarafından, tek elden yapılmasını göstermiştir.

Planlamanın iyi yapılarak, dönem başında duyurulmasının, beden eğitimi öğretmenlerini faaliyetlere hazırlanma konusunda olumlu etkilediği ortaya çıkmıştır. K5’nin “*İlk dönemlerde bende de, diğer arkadaşlarda da bir önyargı vardı. Herkes bir tereddütle yaklaşmıştı diye hatırlıyorum. Kim uğraşacak? Neden Gençlik Spora geçti vs. birçok tereddüt vardı. Bu döneme baktığımızda, o dönem daha büyük sorunlar yaşanıyordu. Bu dönemde GHSİM daha objektif yapmaya başladı bu işi*” cümlesinden yola çıkılarak, organizasyonun GHSİM tarafından yapılmaya başlandığı ilk dönemlerde,

beden eğitimi öğretmenlerinde oluşan ön yargının, GHSİM' nin objektif bakış açısı ve planlamadaki verimliliği ile zamanla ortadan kalktığı söylenebilir.

4.3.3.Sistem değişikliği

Bu bölümde okul sporları faaliyetlerinde sistem değişikliğinden dolayı, ilk dönemlerde ortaya çıkan sorunların, halen devam edip etmediği görüşme yapılan beden eğitimi öğretmenlerine sorularak, elde edilen veriler değerlendirilmiştir (Tablo 4.10).

Tablo 4.10: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili sistem değişikliği temasına ait kodlama tablosu

ALINTI	KODLAR	ALT TEMA	TEMA
İlk döneminde Gençlik Sporda bir kişi ilgileniyordu bu işlerle, yani profesyonelleşme sıkıntılıydı bence. Ama bu dönemde sadece bir birimin okul sporlarıyla ilgilenmesi, okul sporları adı altında Gençlik Sporda bir odanın bile olması bana göre büyük bir değişim (K5)	Profesyonelleşme Yeni bir birimin oluşması Yeni birimin pozitif etkisi Görev tanımının net yapılması iletişimi olumlu etkiliyor	Ekip Çalışması (+)	SİSTEM DEĞİŞİKLİĞİ (+)
Okul sporlarının ilk döneminde başka bir görevi olan arkadaş, ilaveten okul sporları ile ilgileniyorken şimdi sadece bu konuda görev yapan bir birimin oluşturulması, görevli arkadaşların olması hem hata riskini azaltıyor hem tek odak noktası okul sporları olması nedeniyle olumlu katkı sağlıyor diyebiliriz. Unutmalar, eksikler, atlamalar olmuyor (K1)			
İlk döneminde 4 takım ya da 4 sporcunun katılım gerekiyordu organizasyonun ilde yapılabilmesi için. Şimdi buna gerek kalmadan sadece başvuru yapan okullarla organizasyon düzenlenebiliyor (K1)	Değişimin olumlu yansıması Katılım için değişkenler		

Okul sporları organizasyonun illerde GHSİM tarafından yapılmaya başlandığı 2010-2011 eğitim öğretim döneminde, Bolu'da okul sporları ile GHSİM' de sadece 1 kişi ilgileniyorken, 2013-2014 eğitim öğretim döneminde sadece okul spor faaliyetleri

ile ilgilenen, 4-5 kişilik yeni bir ekibin oluşturulmasının, beden eğitimi öğretmenlerini sistem değişikliği anlamında olumlu olarak etkilediği görülmektedir.

K5 *“bu dönemde sadece bir birimin okul sporlarıyla ilgilenmesi, okul sporları adı altında Gençlik Sporda bir odanın bile olması bana göre büyük bir değişim”* ifadesiyle bu ekibin oluşumundan memnun olduğunu dile getirmiştir. K1 *“Okul sporlarının ilk döneminde başka bir görevi olan arkadaş, ilaveten okul sporları ile ilgileniyorken şimdi sadece bu konuda görev yapan bir birimin oluşturulması, görevli arkadaşların olması hem hata riskini azaltıyor hem tek odak noktası okul sporları olması nedeniyle olumlu katkı sağlıyor diyebiliriz. Unutmalar, eksikler, atlamalar olmuyor”* ifadesiyle okul sporları biriminin oluşturulmasının, olumsuz durumların önüne geçtiğini belirtmiştir.

Okul sporları organizasyonun illerde GHSİM tarafından yapılmaya başlandığı 2010-2011 eğitim öğretim döneminde; bir branşta faaliyet düzenlenebilmesi için en az 4 farklı okulun ya da bireysel spor dalları için 4 farklı sporcu öğrencinin başvuru yapması gerekirken, günümüzde bu durumun ortadan kalktığı vurgulanmıştır. Bu durumun ortadan kalkmasıyla, il içerisinde rakibi olmayan bir takımın ya da sporcunun, Türkiye bazında derece alabilmesinin önü açılmıştır.

4.3.4. İletişim

2013-2014 eğitim öğretim dönemindeki okul sporları faaliyetleriyle ilgili görüşme yapılan beden eğitimi öğretmenlerine iletişim başlığı altında, okul sporları faaliyetlerinde 2010-2011 eğitim öğretim dönemine göre bir değişim olup olmadığı sorularak, alınan cevaplar değerlendirilmiştir (Tablo 4.11).

Tablo 4.11: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili iletişim temasına ait kodlama tablosu

ALINTI	KODLAR	ALT TEMA	TEMA
Kurumsal olarak yazışmalar aynı süreçte devam etse de işin içinde olan bireyler yani bizler beden eğitimi öğretmenleri, GSİM tarafından kurulan SMS sistemiyle bazı şeylerden hızlı bir şekilde haberdar olabiliyoruz. Artı kurumlarda da mail yoluyla biraz daha hızlandırılmış bir iletişim sistemi kullanılıyor (K1) İlk sene belki SMS tekti ama şu an telefon ve e-postanın da kullanılması işleri ilerletti bence (K5) İlk dönemlerde en büyük sıkıntı lisansların yapım aşamasıyla ilgiliydi. Arkadaşların da bizlerin de en çok zorlandığı nokta oydu buradaki lisans prosedürüydü. Bu konuda olumlu gelişmeler oldu (K1) Lisans konusunda kontrol mekanizması için sıkıntı yaratabilecek bazı durumlar var. Yaş terfileri ile ilgili ve sistemde kategorilerin belirtilmiyor olması sıkıntılı bir durum bence (K1)	İletişim kolaylığı Teknoloji kullanımı Teknoloji kullanımının iletişime katkısı Teknoloji kullanımıyla bürokrasinin hızlanması Lisans sisteminin sıkıntısı Lisans sisteminde bilgi eksikliği	Teknoloji Kullanımı (+) (-)	İLETİŞİM (+) (-)

Bolu GHSİM'nin, okul sporları faaliyetleri için kısa mesaj programı kullanıyor olmasının beden eğitimi öğretmenleri için iletişimi kolaylaştırdığı belirtilmiştir. Ayrıca kısa mesaj programının yanı sıra, kurumların yazışmalarını elektronik ortamda yapmasının iletişimi hızlandığı, bu durumun da beden eğitimi öğretmenleri tarafından olumlu karşılandığı belirtilmiştir.

Okul sporlarına katılan öğrenciler için hazırlanan lisansların, artık internet üzerinde bir otomasyon sistemi üzerinden çıkarılıyor olması beden eğitimi öğretmenleri tarafından olumlu karşılandığı görülmektedir. Ancak bu otomasyon sisteminin bazı açık noktalarının bulunduğu, bu durumun da art niyetli bazı beden eğitimi öğretmenleri tarafından suiistimal edilebileceği de vurgulanmıştır. K1 “*Yaş terfileri ile ilgili ve sistemde kategorilerin belirtilmiyor olması sıkıntılı bir durum.*” ifadesinde, lisans otomasyonunun açık noktalarını belirtmektedir.

4.3.5. Algı farklılığı

Beden eğitimi öğretmenleri ile yapılan görüşmede, beden eğitimi öğretmenlerine okul idarecilerinin ve sporcu öğrencilerin velilerinin, okul sporlarına olan yaklaşımlarında farklılık olup olmadığı sorularak, sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir (Tablo 4.12).

Tablo 4.12: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi ile ilgili algı farklılığı temasına ait kodlama tablosu

ALINTI	KODLAR	ALT TEMA	TEMA
Bu konuda okul idarecilerinin biraz daha bilinçlendirildiğini düşünüyorum. İlk etapta dışarıdan bir kurum yani Gençlik Spor bu işi organize edince, kendine mal etmeme gibi bir sorun vardı okul idarecilerinde ve bazı öğretmen arkadaşlarda. Sanki bir kulüp müsabakası gibi değerlendirenler olmuştu, çok fazla benimsenmemişti bu faaliyetlere katılma anlamında. Ama bu algının yıkıldığını düşünüyorum şu anda Gençlik ve Spor Bakanlığının işin içinde olması yapılan protokoller ile direkt okul sporları olarak geçiyor olması, bilinçlendirme noktasında gelişme olduğunu düşünüyorum (K1)	Bilinç artışı Bilinçli bilgilendirme Bilinçlenmenin olumlu katkısı	Okul İdarecilerinin Bakış Açısı (+) (-)	ALGI FARKLILIĞI (+) (-)
Veliler birbiriyle görüşerek, çocuklarda da olumlu bir yansıma olmuş ki kendi aralarında duyuluyor. Sadece okuldaki faaliyetlerle sınırlı kalmayıp bana soranlar oldu çocuğumuzu nereye hangi kursa gönderebiliriz diye (K5)	Sosyalleşmeye katkı Velilerin olumlu bakış açısı Spor açısından artış	Velilerin Bakış Açısı (+)	

Okul sporları faaliyetlerinin ilk olarak GHSİM tarafından yapılmaya başlandığı 2010-2011 eğitim öğretim döneminde, okul idarecilerinin organizasyonu kulüp müsabakaları gibi değerlendirdiği belirtilmiştir. Ancak her geçen eğitim öğretim döneminde, resmi yazışmaların ve mevzuat bilinirliğinin artmasıyla, okul idarecilerinin okul sporları faaliyetlerine bakış açılarında olumlu yönde gelişmeler olduğu belirtilmiştir. K1 in “Gençlik ve Spor Bakanlığının işin içinde olması, yapılan protokoller ile direkt okul sporları olarak geçiyor olması, bilinçlendirme noktasında

gelişme olduğunu düşünüyorum” ifadesinden yola çıkarak, Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın bilinirliğinin artmasının, okul idarecilerinin okul sporlarına bakış açılarını olumlu yönde etkilediğini söyleyebiliriz.

Okul sporları faaliyetlerinin bilinirliği arttıkça, velilerin de okul sporlarına çocuklarını yönlendirme isteklerinin arttığını görülmektedir. K5 bu durumun sadece okul sporları faaliyetleri ile sınırlı kalmayıp, velilerin çocukları için farklı aktivite arayışına da girdiklerini belirtmiştir. *“Sadece okuldaki faaliyetlerle sınırlı kalmayıp bana soranlar oldu çocuğumuzu nereye hangi kursa gönderebiliriz diye”*.

BÖLÜM V

5. Sonuçlar ve Öneriler

5.1. Sonuçlar

Bu bölümde, çalışmada 2010-2011 ve 2013-2014 eğitim öğretim dönemlerinde düzenlenen okul sporları faaliyetleriyle ilgili elde edilen bulgular, 5 başlık altında değerlendirilerek, bu konulardaki çözüm önerileri sunulmuştur.

5.1.1. Eğitim sistemi

2010-2011 eğitim öğretim dönemindeki eğitim sisteminin, okul sporları faaliyetlerine katılımı olumsuz olarak etkilediği katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Bu dönemdeki eğitim sisteminin genel yapısı itibarıyla öğrencilere spor yapabilmeleri için yeterli serbest zaman kalmadığı, tesis ve fiziki şartların eksikliği de buna eklendiğinde, öğrencilerin spor yapmaları için müsait ortamlar yaratılmadığı vurgulanmıştır. Görüşme verileri sonucunda, ders müfredatındaki yoğunluk, sınav sistemi ve dersanelerin varlığı okul sporlarının önündeki en büyük engeller olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlerleyen süreçte, 2013-2014 eğitim öğretim dönemine gelindiğinde, daha önce 8 yıllık olan kesintisiz eğitim sisteminden, 4+4+4 zorunlu, basamaklı eğitime geçildiği görülmektedir. Bununla birlikte yapılan düzenleme ile 2013-2014 eğitim öğretim döneminden itibaren uygulanacak, yeni ortaöğretime giriş sınavının da okul sporları faaliyetlerini etkilediği görülmektedir. Değişen eğitim sistemiyle birlikte, ilkokul ve ortaokul olarak ikiye ayrılan kurumların, özellikle okul sporları faaliyetlerine yıldızlar ve küçükler kategorisinde sekte vurduğu anlaşılmaktadır.

2010-2011 eğitim öğretim döneminde, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri yıldız kategorisinde, 4 ve 5. sınıf öğrencileri ise küçük kategorisinde okul sporları yarışmalarına katılabiliyorken; 2012 yılının nisan ayında yürürlüğe giren yeni eğitim sistemiyle beraber, ortaokul olarak adlandırılan bölüm kapsamındaki 5 ve 6. sınıf öğrencileri küçük, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin de yıldız kategorisinde müsabakalara katılabildiği görülmektedir. Eğitim sisteminin 2012 yılından önceki döneminde, 4. sınıf öğrencileri okul sporları faaliyetleri kapsamında, 2013-2014 eğitim öğretim döneminde düzenlenen okul sporları faaliyetlerine katılamamışlardır. Bu durumun okul sporları faaliyetlerini olumsuz etkilediği görülmüştür.

Diğer yandan 2010-2011 eğitim öğretim dönemindeki sınav sistemiyle, 2013-2014 eğitim öğretim dönemindeki sınav sisteminin farklı olduğu gözlemlenmiştir. 2010-2011 eğitim öğretim döneminde, ilköğretimin ikinci kademesinde yer alan tüm sınıflarda okuyan öğrencilerin (6, 7, 8. sınıflar), yılsonu yapılan sınava girmeleri gerekirken, 2013-2014 eğitim öğretim döneminde, sınav sistemindeki değişiklik nedeniyle bu sınava sadece 8. sınıflar girmektedir.

Ödüllendirme, okul sporlarına katılan sporcu öğrenciler başta olmak üzere, onları organizasyon için hazırlayan beden eğitimi öğretmenlerini, okul idarecilerini ve ailelerini motive edecek farklı bir unsur olarak karşımıza çıkmıştır. Ödüllendirmenin sadece başarılı sonuçlar elde eden sporcular ya da takımlar ile sınırlanmaması, katılım sağlayan, okul idarecilerini, beden eğitimi öğretmenleri ve öğrenci velileri gibi tüm bireyleri kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerektiği görülmektedir.

Okul sporları ile spora başlayan bireylerin tümünün sporcu olamayacağı aşikârdır. Ancak sporun, hayatlarının her evresinde yapabilecekleri bir faaliyet olduğunu benimsemeleri de bu dönemde kendilerine verilebilir. İleriki yaşlarda sporu meslek edinmemiş olsalar bile, birer anne ve baba adayı olarak kendi çocuklarına spor yapma alışkanlığı verebilecek kişiler oldukları da unutulmamalıdır. Bu bağlamda eğitim-öğretimin içindeki her birey aynı zamanda okul sporlarının potansiyelini oluşturmaktadır.

Spor kulüpleri yönetmeliğinin, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürürlükten kaldırılmasının, okul sporları faaliyetlerine katılan okulların ekonomik anlamda sıkıntı çekmelerine neden olduğu görülmektedir. Yönetmeliğin yürürlükte olduğu dönemde, beden eğitimi öğretmenleri spor kulübü adına, öğrencilerden maddi yardım alabiliyordu. Bu yönetmeliğin kaldırılmasıyla müsabakalar için gerekli materyal alımı, müsabakanın yapılacağı tesise ulaşım gibi ekonomik anlamda destek gerektiren konuların, çözüme ulaştırılması gerekmektedir.

5.1.2. Planlama

2010-2011 eğitim öğretim dönemi ele alındığında, planlama konusu genel olarak olumsuz anlamda karşımıza çıkmaktadır. Planlama eksiklikleri ya da yapılan yanlış planlamalar nedeniyle okul sporları organizasyonunda sıkıntılar yaşandığı katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Spor tesislerinin yetersizliği, var olanların da gerek antrenman gerekse müsabakalar için kullanımındaki planlama eksikliklerinin, organizasyona katılımı olumsuz etkilediği vurgulanmıştır. Bolu ilinde mevcut olan tüm okul spor salonlarının, liselerde olduğu görülmüştür.

Okul sporları faaliyetlerinde, planlama konusunda karşımıza çıkan yarışma takviminin belirlenmesi, tesislerin kullanılması gibi olumsuzlukların, 2013-2014 eğitim öğretim döneminde Bolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan, okul sporları birimi ve bu birimde görev yapan işinin ehli personel tarafından giderildiği görülmektedir. Sadece okul sporları faaliyetleri ile ilgilenen bu birimin oluşmasıyla, okul sporları faaliyetlerinin planlanması ve bu planlamanın kısa sürede ilgililere bildirilmesi okul sporları adına olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Okul sporlarındaki müsabaka yoğunluğunun katılımı olumsuz olarak etkilediği görülmektedir. Müsabaka takviminin kısa bir sürece sıkışmasından dolayı, beden eğitimi öğretmenlerinin, sporcu velileri ile sıkıntı yaşadıkları görülmüştür.

Planlama sadece tesis ve takvim konusunda eksikleriyle karşımıza çıkmamaktadır. Okul sporları organizasyonunun, gelecekte performans sporcusu olacak,

elit sporcuların yetiştiği bir sporcu potansiyeli, başka bir deyişle sporcu havuzu olarak da değerlendirilmesi gerekir.

5.1.3. Sistem değişikliği

2010-2011 eğitim öğretim döneminde, okul sporları organizasyonun yeni bir yapıya kavuşmasında, özellikle bu geçiş döneminde beklenmeyen, farklı sıkıntılar ortaya çıkmaktadır. Her yeni oluşumda karşılaşılabilecek; muhatap eksikliği, deneyimsiz personel, personel yetersizliği vb. problemlerin okul sporları organizasyonunda da yaşandığı görülmüştür.

Okul sporları organizasyonunun Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunda yapıldığı dönemde, oturmuş bir sistem dâhilinde mahalli yarışmalar ile başlayan süreç, Türkiye Şampiyonalarına kadar gidilecek bir yol haritasını da beraberinde getirmekteydi. Ancak 2010-2011 eğitim öğretim döneminden sonraki periyotta, mahalli yarışmalar sonucunda ili temsil edecek okul ve sporcuların nasıl bir yol izleyerek diğer müsabakalara katılacağı ile ilgili bir belirsizliğin söz konusu olduğu görülmektedir. Okul sporları müsabakalarında; mahalli müsabakalar, grup birinciliği müsabakaları, yarı final müsabakaları ve en sonunda Türkiye Şampiyonaları şeklinde düzenlenen organizasyonun, Gençlik ve Spor Bakanlığı döneminde de aynı şekilde düzenleniyor olmasına karşın, organizasyondan sorumlu kurumun değişmiş olması; yaş kategorileri, ili temsil edecek okulların gideceği şehirler, ilin kaç sporcu ya da kaç takımla Türkiye Şampiyonalarında temsil edileceği gibi, bazı belirsizlikleri de beraberinde getirmiştir.

2013-2014 eğitim öğretim döneminde Bolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan, okul sporları biriminin aktif olarak faaliyetlerin içinde yer almasıyla yukarıda bahsedilen sıkıntıların ortadan kalktığı görülmektedir.

Okul sporlarındaki müsabaka kurallarının, uluslararası oyun kurallarından farklı olması katılımı olumsuz etkileyen bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konudaki tutarsızlıklardan dolayı sporcu öğrenciler ile sadece okul sporlarına katılan öğrenciler arasında farklılıklar gözlenmektedir. Bu farklılıkların öğrenciler ya da takımlar

arasındaki dengeleri olumsuz anlamda etkilediği ve okul sporları müsabakalarının devamlılığını sekteye uğrattığı görülmüştür.

Okul sporları organizasyonunun farklı illerde standart olarak yapılamaması da problem olarak değerlendirilmiştir. Her ilde farklılık göstermesinin en büyük nedeni de, organizasyonun yeni sahibi Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerindeki mevcut personelin deneyim sahibi olmamasıdır. Bolu ilinde okul sporları organizasyonunun diğer illere göre daha sorunsuz bir şekilde yürütüldüğü katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Ancak Bolu ilinde organizasyonun sorunsuz devam etmesi Türkiye genelindeki birçok olumsuzluğu da görmezden gelme anlamını taşımamalıdır.

5.1.4. İletişim

Bürokratik yazışmalar okul sporları organizasyonu için büyük önem taşımaktadır. İletişimin sadece kurumlar arası yapılan resmi yazışmalarla sağlanmadığı ortaya çıkmıştır. 2010-2011 eğitim öğretim döneminde, resmi yazışmaların, okul sporları takvimindeki anlık değişikliklere cevap veremediği anlaşılmıştır. Bolu ilinde yapılan uygulama ile 2010-2011 eğitim öğretim döneminde iletişim sürecinin biraz daha hızlandığı görülmüştür. Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü tarafından bir kısa mesaj programı satın alınarak il genelindeki tüm beden eğitimi öğretmenlerinin iletişim bilgileri bu sisteme yüklenmiştir. Böylece anlık değişimlerin söz konusu olduğu durumlarda, tüm beden eğitimi öğretmenleri cep telefonlarına giden bir bilgi mesajı ile bilgilendirilmektedir. Aynı şekilde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğünce hazırlanan ve sadece okul sporları organizasyonuna özgü olan internet sayfasından da beden eğitimi öğretmenleri programları, duyuruları ve sonuçları takip edebilmektedir.

2013-2014 eğitim öğretim döneminde uygulamaya giren araçlardan birinin de okul sporları bilgi sistemi adındaki otomasyon programı olduğu görülmektedir. Katılımcı beden eğitimi öğretmenlerinin, internet bağlantısı olan her bilgisayardan ulaşım sağlayabilecekleri bu otomasyon sistemi üzerinden; lisans işlemleri, katılım ve başvuru işlemleri gibi daha önceden yazışmalar ile yapılan işlemlerin, internet kullanımıyla kolayca yapılabildiği belirtilmiştir. Ayrıca sistemin Milli Eğitim Bakanlığı

bilgi sistemi “e-okul” otomasyonu ile uyumlu çalışmasından dolayı, öğrenci bilgilerine ulaşmak, beden eğitimi öğretmenleri için daha kolay bir hal almıştır. Modern çağın gereği olan teknolojik iletişim araçlarının kullanımı sayesinde, bürokrasinin hantal yapısının kısmen de olsa aşıldığı görülmektedir.

Okul sporları organizasyonunun tüm paydaş kurumları arasında bir işbirliği olması gerekmektedir. Bu işbirliği, Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokol ile kurumsal bir kimlik kazanmıştır. İki kurumun illerde hizmet veren taşra teşkilatları arasında yapılacak işbirliği, organizasyonun ilk ayağı olan yerel müsabakalardan, en sonundaki Türkiye Şampiyonalarına kadar sistemin kusursuz işlemesine zemin oluşturacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokol dâhilinde oluşturulan “İl Okul Sporları Tertip Komitesi” üyelerinin kurumsal anlamda ve spor anlamında hizmet vermeleri önemlidir.

5.1.5. Algı farklılığı

Okul yönetimi ve okuldaki diğer öğretmenlerin spora olan bakış açıları başarıyı olumlu ya da olumsuz olarak etkilemektedir. Başarı kriterleri farklılık gösterdiği gibi, kurum yetkililerinin de başarı beklentileri farklılık göstermektedir. Kimi yönetici katılımı başarı olarak görürken, kimi yönetici ise madalya, kupa ve derece beklentisi içindedir. Bu farklılıklar, beden eğitimi öğretmenlerinin hedefleri arasında farklılıklarının oluşmasına neden olmuştur. Okul sporları müsabakalarına katılımı başarı olarak kabul eden okul idarecileri olduğu gibi, birincilik elde edemeyecekleri bir spor dalında yarışmalara katılmanın gerek olmadığını düşünen okul idarecileri de bulunmaktadır. Bu düşünceye sahip okul idarecileri, farkında olmadan öğrencileri ya da beden eğitimi öğretmenlerini endişe içinde bırakabilirler.

Okulda idareci konumundakilerin dışında kalan diğer öğretmenlerin de spor konusunda bilinçlendirilmeleri gerekliliği çalışmada ortaya çıkmıştır. Okullarda beden eğitimi ders saatinde farklı derslerin uygulanma isteği karşımıza çıkan sorunların başında gelmektedir. Bazı okullarda bu durumun, diğer branş öğretmenlerini de spor

uygulamalarının içine çekerek aşıldığı görülmektedir. Ders saatleri dışında okul içinde, öğretmenlerin katılımıyla yapılan spor aktivitelerinin (dart turnuvası, masa tenisi vb.), beden eğitimi öğretmenleri dışındaki diğer öğretmen ve idarecilerin spor etkinliklerine bakış açılarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

2010-2011 eğitim öğretim döneminde, okul sporları faaliyetleri kapsamında yer alan spor dalları için hazırlanan kurallardaki ve yaş gruplarındaki uyumsuzluk, organizasyona katılımı olumsuz anlamda etkilemektedir. Okulun mevcut öğrenci sayısı, kız erkek dağılımı vb. nedenlerden dolayı okul sporları faaliyetlerine katılmayan okulların olduğu görülmektedir. Öğrencilerin deneyim kazanmaları amacıyla bir üst kategoride de oynatılmak isteği görülmüş, oyun kuralları nedeniyle bunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır. Bazı spor dallarında yaş gruplarının son anda açıklanması nedeniyle bazı beden eğitimi öğretmenleri hayal kırıklığı yaşamışlardır. Bir yıldır antrenman yaparak hazırladıkları öğrencilerden bazılarının bu yaş grubunda olmamaları nedeniyle zor duruma düşmüşlerdir.

2013-2014 eğitim öğretim döneminde, okul sporları faaliyetlerine katılan öğrencilerin velilerinde, değişen sınav sistemiyle paralel olarak, öğrencileri destekleme ve teşvik anlamında gelişmelerin yaşandığı görülmektedir. Sınav stresinden uzak olan 5, 6 ve 7. sınıf öğrencilerin, velileri tarafından okul spor faaliyetleri başta olmak üzere diğer sosyal faaliyetlere de yönlendirildiği gözlemlenmektedir.

Okul sporları faaliyetlerinin Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından düzenlenmeye başlandığı 2010-2011 eğitim öğretim döneminde, okul idarecilerinin bu durumu algılayamaması ya da benimseyememesi gibi nedenlerden, okul sporları faaliyetlerini bir kulüp müsabakası gibi algıladıkları görülmektedir. 2013-2014 eğitim öğretim dönemine gelindiğinde, okul idarecilerindeki bu algının değiştiği görülmüştür. 2013-2014 eğitim öğretim dönemiyle ilgili kendileriyle görüşme yapılan beden eğitimi öğretmenleri, okul idarecilerinin, okul sporları faaliyetlerini takip ederek, destek verdiklerini söylemektedirler.

5.2. Öneriler

5.2.1. Alana yönelik öneriler

Okul sporlarında başarılı sonuçlar elde eden bir sporcunun bu başarısının, eğitim sistemi içerisinde gelecekteki öğretim hayatına pozitif katkı sağlaması motive kaynağı olarak değerlendirilebilir. Aynı şekilde okulun sportif başarısının, okul idarecilerinin sicillerine pozitif katkı sağlamasını içeren bir düzenleme ile mevcut eğitim sisteminde okul idarecilerinin okul sporlarına bakış açısı olumlu yönde motive edilebilir.

Okul spor kulüplerinin kurulması durumunda, Spor Genel Müdürlüğü'nün mevzuatları çerçevesinde aynı ve nakdi yardımlar ilgili okul spor kulüplerine yapılabilecektir. Bu şekilde yapılacak yardımlar da okul idarecilerini motive edici farklı bir unsur olarak, okul sporları faaliyetlerine katılımı olumlu yönde etkileyebilir.

Sportaki başarı kadar, sporun diğer alanlardaki başarılarla araç olması da önemlidir. Öğrencileri kötü alışkanlıklardan uzak tutmak, sağlıklı bir yaşam tarzının alt yapısını verebilmek, sağlıklı kalabilmek için spor yapmaları gerekliliğini vurgulayabilmek vb. amaçlar için, spor araç olarak kullanılabilir. Günümüzün en büyük sağlık problemlerinden obezite, hareketsiz ve doğru beslenme alışkanlığı bulunmayan bir toplum olduğu sürece spor gündemden düşmeyecektir.

Sadece oyun olarak yapılabilecek ve bu oyun içerisinde çocukların eğlenmesinin sağlanabileceği uygulamalar yaratılabilir. Bireyin oyunun içinde yer aldığı gibi, dışında da kalabileceği, bir izleyici olarak da oyunun parçası olabileceği düşünülmelidir. Okuyan her bireyin, her an için birer spor izleyicisi olma potansiyelinin de unutulmaması gerekmektedir. İzleyici olmak dışında ileride sporun içinde taraftar, hakem, spor basını vb. farklı roller de üstlenebileceği düşünülerek, küçük yaşta bireylere yapılanların sadece oyun olduğu verilmelidir. Ağaç yaşken eğilir atasözümüzde vurgulandığı üzere; erken yaşta bireye, sporun bir oyun olduğu, kurallarının olduğu ve oyun bittiğinde her şeyi ile orda kalması gerekliliği vurgulanmalıdır. Bu vurgu ileride bireyin sporda şiddet algısı üzerinde de önleyici bir

tedbir olacaktır. Kazananın da, kaybedenin de olmadığı ancak belirli kurallar içerisinde bir etkinlik şeklinde yapılan okul sporları organizasyonunun daha verimli olması beklenebilir.

Okullarda bulunan spor salonlarında personel görevlendirmesi ve sabit giderleri için bir kaynak yaratılması durumunda, iyi bir planlama ile Bolu il merkezinde bulunan tüm okulların bu spor salonlarından faydalanmasının mümkün olacağı gözükmektedir. Bunun yanı sıra Bolu'ya kazandırılacak yeni spor tesisleri ile tesis eksikliği giderilebilecektir. Bolu ilinde bulunan tüm okul spor salonlarının liselerde olduğu düşünüldüğünde, yeni yapılacak spor salonlarının, ilkokul ya da ortaokul bünyesindeki okullara yapılması planlanmalıdır.

İlde bulunan firmalar ile görüşülerek, farklı spor dallarında ve kategorilerinde organizasyonun isim hakkı pazarlanabilir. Bu sayede yaratılan maddi kaynak, yapılacak mevzuat düzenlemeleriyle, okul sporları faaliyetlerinin spor dışındaki etkinlikleri için (spor tesisine ulaşım, malzeme tedariki) kullanılabilir.

Okul sporları organizasyonu içerisinde, bireyin gelecek planlamasına paralel iyileştirmeler yapılırsa, Türk sporu için önemli bir gelişme yapılmış olacaktır. Gelecekte kendi spor dallarında en üst noktaya gelebilecek elit sporcuları bulabilmek için okul sporları faaliyetleri, dikkatli bir şekilde ilgililerce takip edilmelidir.

Okul sporları organizasyonunun değerlendirilebileceği önemli parametrelerden biri de faaliyetlere olan katılımdır. Katılımdaki fazlalık veya kıyaslığında organizasyonunun Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunda yapıldığı döneme göre oluşan artış ya da azalma bize organizasyonun genel durumu hakkında bir bilgi verecektir. Spor Genel Müdürlüğü okul sporları organizasyonuna olan katılımı değerlendirerek, katılımın artması konusunda, okulları ve beden eğitimi öğretmenlerini teşvik edecek düzenlemeler yapabilir. Katıldığı spor dalı sayısına göre ve spor dalının özelliğine göre okullara malzeme desteği Spor Genel Müdürlüğü tarafından sağlanarak katılımcı okullar ve beden eğitimi öğretmenleri motive edilebilir.

Okullarında ek ders çalışması yapan beden eğitimi öğretmenlerine, yapılacak mevzuat düzenlemesiyle, çalışma yaptıkları branşta okul sporları faaliyetlerine katılma zorunluluğu getirilebilir. Katılım sağlanan branşa özgü materyaller Spor Genel Müdürlüğüne okullara verilebilir.

Okullardaki farklı öğrenci gruplarından, kendi yaş ve kategorilerine uygun, öğrenciler okul sporu etkinlikleriyle buluşturulmalıdır. Çok sayıda ve farklı kişilerin bu zevki tatması, ileride bilinçli spor yapan kişi sayısını da olumlu yönde etkileyecektir. Katılım durumundaki artış, öncelikle o okul içerisinde daha sonrasında ise il içerisindeki spor yapan sayısının artmasını sağlayacaktır.

İnsanların mutlu oldukları olayları tekrarlama çabası içinde olduklarını düşünürsek; okul sporları içerisinde bireylerin mutlu olmalarını sağladığımızda, birey yaptığı aktiviteyi otomatik olarak tekrar yapma arzusu içinde olacaktır. Hoşuna gitmeyen, yapmaktan zevk almadığı bir oyunu ya da spor aktivitesini yapmasını istediğimizde de tam tersi olarak bu aktiviteden uzaklaşacaktır. Bunun için okul sporları bünyesinde yapılan her aktivitede, katılımcıların bunu isteyerek yapmaları ve bundan mutlu olmaları sağlanmalıdır.

Okul sporları kavramı bir bütün olarak düşünülmeli, sadece aktivitenin içinde yer alan sporcu-öğrenciler ile sınırlandırılmamalıdır. Organizasyonun en başındaki kişiden, en altındakine kadar herkesin okul sporları konusunu sahiplenmesi ve bu konunun önemini anlaması gerekmektedir. Okul idarecileri, okul ve dersane öğretmenleri ile aileler de birlikte bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

İşbirliğinin kurumlarla sınırlı kalmaması gerekmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin kendi içerisinde, okul idarecilerinin ve okulda görev yapan diğer öğretmenlerin beden eğitimi öğretmenleriyle, velilerle bir bütün olarak işbirliğinin sağlanması gerekmektedir. Okul içinde, okul idarecilerinin ve okulda görev yapan diğer öğretmenlerin katılımıyla farklı spor etkinlikleri düzenlenebilir.

5.2.2. Araştırmacılara yönelik neriler

Bolu da düzenlenen okul spor faaliyetleri ile sınırlandırılmış bu çalışma, genel olarak tüm Türkiye için genişletilerek yapılabilir. Bu araştırma okul sporları organizasyonunun, mahalli faaliyetleri dışında kalan; grup, yarı final ve Türkiye Şampiyonalarında, katılımcıların karşılaştıkları sorunları belirlemek için tekrarlanabilir.

Nitel araştırma tekniği ile yapılmış bu çalışmanın ardından, yapılacak nicel bir çalışmayla; bölgesel olarak düzenlenen grup ve sonrasındaki aşamalarına katılan beden eğitimi ğretmenlerinin, okul sporları organizasyonunun bu aşamasında karşılaştıkları sorunlar değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

- Akgül, S., Göral, M., Demirel, M., Üstün, Ü.D. (2012). İlköğretim öğrencilerinin okul içi ve okullar arası sportif etkinliklere katılma nedenlerinin çeşitli değişkenler açısından araştırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(32),13-22.
- Akın, Y. (2004). *Gürbüz ve yavuz evlatlar erken cumhuriyet'te beden eğitimi ve spor*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Akyüz, Y. (1994). Türk Eğitim Tarihi. *Kültür Koleji Yayınları*, 4,137-163.
- Aracı, H. (2004). *Okullarda Beden Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Arslan, H. (2006). Çözüm Gençliğin Ellindedir. Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumunda sunulan bildiri. (20-21 Mayıs, Ankara, ss. 289-294), Eğitim-Sen Yayınları.
- Atalay, A. (2007). Osmanlı ve Genç Türkiye Cumhuriyeti döneminde sporda batılılaşma hareketleri. *Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yönetimi Ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 2 (2), 30-35.
- Ateş, M. (1992). Demokrasi ve spor eğitimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Yayın Organı Beden Eğitimi ve Spor Özel Sayısı*, 33-34.
- Balcıoğlu, İ. (2003). *Sporun sosyolojisi ve psikolojisi*. İstanbul: Bilge Yayınları.
- Bayazıt, B. (2003) 5-6 Yaş grubu çocuklara uygulanan yaratıcı drama ve modern dans etkinliklerinin çocukların sosyal gelişimine etkisi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 119-122.
- Biddle, J. H. S., Mutrie, N. (2001). Psychology and physical activity determinants. Well Being and Interventions. London: Routledge.

- Bucher, C. A. (1987) “*Management Of Physical Education & Athletic Programs*” Times Mirror/Mosby College Publishing, USA.
- Çaha, Ö. (2000). *Spora Yaslanarak Bir Nefes Almak*. Ankara: Beta Yayınları.
- Çamlıyer, H. (1992). Çocuk, hareket ve benlik imajı geliştirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Yayın Organı Beden Eğitimi ve Spor Özel Sayısı*, 19-21.
- Çobanoğlu, Y. (1997). *Beden Eğitimi ve Spor Tarihi Ders Kitabı*. Celal Bayar Üniversitesi Manisa.
- Demirhan, G. (2003). Kültür, eğitim, felsefe ve spor eğitimi ilişkisi, *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 14, 2, 92-103.
- Doğan, İ. (2011). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Doğu, G. (2001). Türkiye okul sporları ve yönetimi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 31-43.
- Eren, E. (2003). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: Beta Basın Dağıtım ve Yayınevi.
- Erkal, E. M. (1996). *Sosyoloji*. Ankara: Der Yayınları.
- Ekmekçi, R., Uçan, Y., Mirzeoğlu, N., Sivrikaya, Ö. (2008). Okullar arası spor organizasyonlarında İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arasındaki çatışma nedenleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 139-148.
- Fişek, K. (1983). Spor yönetimi. *Ankara Üniversitesi SBF Yayınları*. 515, 256-268.
- Fişek, K. (1998), Spor Yönetimi, Dünyada – Türkiye’de. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları* no:445
- Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (08 Haziran 2011). *Resmi Gazete*, 638/27958.

- Gren, C. B., Chalip, L. (1997). Enduring involvement in youth soccer: The socialization of parent and child. *Journal of Leisure Research*, 29(1), 61-77.
- Gümüş, A. (2006). Şiddetin nedenleri. Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumunda sunulan bildiri. *Eğitim-Sen Yayınları*, 39-92.
- İlhan, E. L., Gencer, E., Ulucan, H. (2011). Okul sporlarına katılan ve katılmayan ilköğretim öğrencilerinin ruhsal uyum düzeylerinin incelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(12), 265-276.
- İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik (11 Nisan 2012). *Resmi Gazete*, 6287/28261.
- İnal, K. (2006). *Ekonomik ve Sosyal Sistemin Okullardaki Şiddete Etkileri*. Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu. Eğitim Sen Yayınları.
- Kalkavan, A., Yüksel, O., Yapıcı, A. K., Şentürk, A., Eynur, A. (2006). *Küçük ve yıldız basketbolcuların fiziksel, biyomotorik ve antropometrik özelliklerinin araştırılması*. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde sunulan bildiri (3-5 Kasım, Muğla, ss. 299-302).
- Kalkınma Bakanlığı Kalkınma Plan Raporları. Ankara.
- Karatay, G. (2006). *Çocuk Televizyon ve Şiddet*. Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu. Eğitim Sen Yayınları, Ankara.
- Kaya, S. (2011). *“İlköğretim Okul Yöneticilerinin, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ve Öğrencilerinin Okul Spor Programlarındaki Fair-Play Anlayışları: Bolu İli Örneği”* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kerkez, F. (2004). Geliştirilmiş oyun-egzersiz programının anaokulu çocuklarında lokomotor becerilere etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(15), 76-90.

- Kotan, Ç., Hergüner, G., Yaman, Ç. (2009). İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi (sakarya il örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 49-58.
- Kuter Öztürk, F. (1998). *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Küçük, V., Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10i, 131-141.
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmündeki Kararname (14 Eylül 2011). *Resmi Gazete*, 652/28054.
- Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 2010-2011 Öğretim Yılı Yarışma Talimatı.
- Spor Şurası Komisyon Raporları (2008). Ankara.
- Spor Genel Müdürlüğü Tarihçesi (<https://www.sgm.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce>, 11 Ocak 2014' de erişildi).
- Spor Genel Müdürlüğü Okul Sporları Yönetmeliği (2013).
- Spor Genel Müdürlüğü Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı Okul Sporları Birimi Faaliyet Raporu (2013).
- Şenduran, F. (2008). *Sporcu olan ve sporcu olmayan ortaöğretim öğrencilerinin uyum becerileri*. 10. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde sunulan bildiri. (10-12 Kasım, Bolu, ss. 189-191).
- Üstündağ, Ö., Devecioğlu, S., Akarsu, E. E. (2011). *Spor ve Rekreasyon Alanlarının Şehir Planlamasındaki Yeri ve Önemi*. 6. Uluslararası İleri Teknolojiler Sempozyumunda sunulan bildiri. (16-18 Mayıs, Elazığ, ss. 31-34).
- Wells, M. S., Ellis G. D., Paisley, K. P., Arthur-Banning, S. G. (2005) "Development and Evaluation of a Program to Promote Sportsmanship in Youth Sports" *Journal of Park and Recreation Administration* Volume 23, Number 11 Spring

Yetim, A. (1996). Spor yönetiminde sistem yaklaşımı. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 58-63.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seğkin Yayıncılık.

EKLER

EK 1: 2010-2011 Eğitim öğretim dönemi okul sporları faaliyetleriyle ilgili odak grup görüşme formu

Sizlerden odak grup görüşmesini yaparken rahat olmanızı rica edeceğim. Çayınızı, kahvenizi kalkıp alabilirsiniz. Söylediklerinizi kaçırmamak için kamera ve ses kayıt cihazı kullanacağız, bu durum sizi rahatsız etmesin lütfen. Bu kayıtlar daha sonra katılımcı tarafından deşifre edilecek. Başlamadan önce bazı formları doldurmanızı da rica edeceğim. İlk formda çalışmanın bilimsel olduğu, isim ve birtakım bilgilerin kesinlikle sizleri endişe edecek şekilde kullanılmayacağı, bilimsel amaçla kullanılacağı belirtiliyor. Bu sözleşmeyi imzalayarak sizlerde, buradaki verilerin bu bilimsel çalışmada kullanılabileceğine izin vermiş olacaksınız. Bunun için şimdiden teşekkür ediyorum. Çalışmanın sonuçlarını sizlerle paylaşabilmemiz için, iletişim bilgileri ve sizlerin bazı demografik özelliklerini içeren, bilgi formumuzu doldurmanızı rica edeceğim.

Bunun dışında sorularımız çok az. Görüşme 1.5 – 2 saate yakın bir sohbet şeklinde geçecek. Konuşma düzeni ilk olarak saat yönünde olacak. Herkes eşit sürede konuşup, aklına geldikçe tekrar 2. turda devam edebilir soruların cevaplarına. Kendinizi sohbet ortamında, rahat hissedin lütfen. Aslında odak grup görüşmenin amacı da budur. Mesela bir arkadaşım bir şey söylediğinde benim de aklıma bir şey gelebilir. Bu görüşmeyi; Bir kişiyle görüşmek yerine, bu kadar kişiyi bir araya toplayıp bir sinerji yaratmak, beyin fırtınası gibi düşünün.

GÖRÜŞME SORULARI

- Okul sporları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- Okul sporları bir mecazi anlam vermeniz gerekirse, nasıl bir metafor düşünürdünüz?
- Okul sporlarında başarı sizce nasıl değerlendirmeli? (katılım, performans, seyirci vs.)
- Okul spor faaliyetleri kapsamında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
- Okul sporları faaliyetlerini organize eden kurumun değişmesi, olumlu ya da olumsuz anlamda sizi nasıl etkiledi?
- İlgili kurumlardan okul spor faaliyetleri kapsamında beklentileriniz nelerdir?

EK 2: 2010-2011 Eğitim Öğretim Dönemi Okul Sporları Faaliyetleriyle İlgili Bolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü ile Yapılan Görüşme Soruları

- Okul sporları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- Okul sporlarında başarı sizce nasıl değerlendirmeli? (katılım, performans, seyirci vs.)
- Okul spor faaliyetleri kapsamında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
- İlgili kurumlardan okul spor faaliyetleri kapsamında beklentileriniz nelerdir?

EK 3: 2013-2014 Eğitim öğretim dönemi okul sporları faaliyetleriyle ilgili beden eğitimi öğretmenleri ile yapılan görüşme soruları

- 2013-2014 eğitim-öğretim döneminde, Bolu’da düzenlenen okul sporları faaliyetlerinde yaşanan sorunlar sizce nelerdir?
- Okul sporları organizasyonun Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılmaya başlandığı 2010-2011 eğitim-öğretim döneminden bugüne, okul sporları faaliyetlerinde “eğitim sistemi” konusunda ne gibi değişiklikler oldu?
- Okul sporları organizasyonun Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılmaya başlandığı 2010-2011 eğitim-öğretim döneminden bugüne, okul sporları faaliyetlerinde “planlama” konusunda değişiklikler oldu mu? Bunlar nelerdir?
- Okul sporları organizasyonun Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılmaya başlandığı 2010-2011 eğitim-öğretim döneminden bugüne, okul sporları faaliyetlerinde “sistem değişikliğinden” kaynaklanan değişiklikler oldu mu?
- Okul sporları organizasyonun Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılmaya başlandığı 2010-2011 eğitim-öğretim döneminden bugüne, okul sporları faaliyetlerinde “iletişim” alanında ne gibi farklılıklar görüyorsunuz?
- Okul sporları organizasyonun Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılmaya başlandığı 2010-2011 eğitim-öğretim döneminden bugüne, okul sporları faaliyetleri için, okul idarecilerinde, velilerde “algı farklılığı” konusunda bir değişiklik oldu mu?
- Okul sporları faaliyetlerinden, bundan sonraki dönemlerde beklentileriniz nelerdir?

EK 4: Katılımcı demografik özellik formu

Telefon No ...../.....

E-posta .....@.....

Cinsiyetiniz Kadın Erkek

Doğum tarihiniz ...../...../.....

Eğitim durumunuz Lisans Yüksek Lisans Doktora

Meslekteki kaçınıcı yılınız .....

Çalışmakta olduğunuz okul İlköğretim Lise

Bugüne kadar görev yaptığınız şehir ve okullar

1 .....
 2 .....
 3 .....
 4 .....
 5 .....

Organizasyon deneyiminiz

Bayram törenleri Okul içi turnuvalar Lig heyeti

Diğer .....

Öğretmenliğin yanında spor il ilginiz

Antrenör Kulüp idareciliği Hakem

İl temsilciliği Diğer .....

Okul sporları faaliyetlerine kaç farklı spor dalında katılıyorsunuz?

1 2 3 4 5 Daha fazla